60 kr

SUNNE-BYGDA

Årgång 22 Årsskrift för Sunne Hembygdsförening År 2012

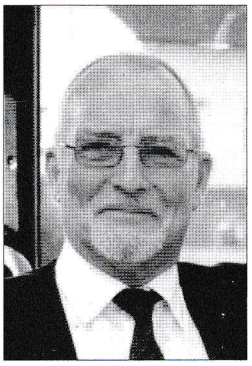

Hälsning från ordföranden

Så har ännu ett verksamhetsår gått till ända. Under året har våra arrangemang i vanlig ordning uppskattats av både tillresande och ortsbor. Ett påtagligt exempel är tillslutningen vid midsommarfirandet. Ett annat de populära nävgrötskvällarna. Jag vill rikta ett tack till styrelse och övriga arbetsvilliga medlemmar som har sett till att det fungerar under årets alla tillställningar. Dessa tar ofta dagar i anspråk med för- och efterarbete.

Vi får inte glömma Bror, som med stort hjärta och sin noggrannhet tillser att allt fungerar och inte heller glömmer vi Mats och Ingegerd som har iordningställt rummen på nedre våningen i Anneforsskolan till trevliga arbetslokaler med eget material och arbete.

Och tack Ann-Catrin och Inger för ert femstjärniga vandrarhem som gör området med hembygdsgården känt över stora delar av landet. Tack Faa Olsson som från sin catering förser gäster på hembygdsgården och annorstädes med sin goda mat. Med all säkerhet har någon blivit glömd. Tack alla!

Innehåll

4 **Sunne Bild- och Ljudarkiv**
Kerstin Meric, Mats Jansson och Bo Liljemark

6 **Yvonne Winberg går i pension**
Lars Wennberg

8 **Bråruds Herrgård – en kortlivad företeelse**
Sven Ceder

10 **Det Hedna Fryken**
Roland Kihlstadius

11 **Gettjärn-Hälseruds Byalag**
Pia Eriksson

12 **Fryksdalens Gille – Sällskapet N. T. 100 år**
Lars Wennberg

16 **Sommarens Nävgrötskvällar**
Kerstin Meric

17 **Planerade arrangemang 2012**
Styrelsen

18 **Hemliga resan 28 augusti**
Olle Gustafsson

19 **Gåvor till hembygdsföreningen 2011**
Kerstin Meric

20 **Utförda arbeten**
Styrelsen

20 **Gott och Blandat Catering**
Faa Olsson

21 **Greta Ståhl f. Hedin 1913–2011**
Birgitta Ståhl-Furenhed

22 **Minnen från Skarped**
Greta Ståhl

26 **Sunne i mitt hjärta**
Ingegerd Löwgren-Jansson

28 **Barndomsminnen**
Ragnar Magnusson

31 **Allt har sin tid**
Margareta Fredriksson

32 **Festveckan EVI GLÄJA – för 40 år sedan**
Lars Wennberg

36 **Midsommar**
Dikt av Greta Ståhl

37 **De först tie åra mä ljusstöping i Gettjärn**
Pia i Bräcka

38 **Rosvantstickerskan Maria Nordvall**
Inez Assk

39 **Hantverk**
Inez Assk

Framsidan: Jordgubbsplockning på Holmby i mitten av 1960-talet.
Främre raden fr. v: Margareta Eriksson, Gunnel Håkansson, Ulla Hagström, Anna Lena Axelsson, Margareta Olsson och Mona Holmström.
Bakre raden fr. v: Anders Axelsson, Ingegerd Dahlström, ?, Anita Olsson, Vera Magnusson, ?, Anette Åhs.

Välkommen som medlem i Sunne Hembygdsförening

Avgift, enskild medlem	125 kr
Familj	200 kr
Företag	250 kr

Som medlem i Sunne Hembygdsförening får du

- Medlemstidningen Sunne-Bygda
- Reducerad hyreskostnad, lika med medlemsavgiften, för Askersbygården
- Kulturresa för medlemmarna till reducerat pris kommer att anordnas under 2012

Sunne Hembygdsförening
Hembygdsvägen 7
686 31 Sunne
tel: 0565-101 20
Bankgiro 5144-7704
www.sunnehembygdsforening.se
e-post: bildarkivet.sunne@telia.com

Redaktion och annonsförsäljning

Ansvarig utgivare Gunnar Andersson
Redaktör Ulla-Britt Larsson
Kerstin Meric
Ingegerd Löwgren-Jansson
Mats Jansson
Pia Eriksson
Grafisk form KM IDÉ

Sunne-Bygda ISSN 1650-0237

Hembygdsföreningens styrelse 2011

Ordf. Gunnar Andersson	0565-71 18 32
Vice. ordf. Börje Arnfeldt	0565-138 88
Kassör Hans Gullström	0565-127 70
Sekr. Kerstin Meric	0565-920 88
Vice sekr. Pia Eriksson	0565-430 26

Ledamöter

Olle Gustafsson	0565-129 58
Göran Jonasson	0565-108 96
Hans Gullström	0565-127 70

Suppleanter

Ulla-Britt Larsson	0565-71 16 50
Marianne Åhman	0565-104 14
Ulla Engström	0565-142 62
Kerstin Bryngelsson	0565-120 06

Revisorer

Göte Oregren	0565-147 75
Leif Forsman	0565-603 95
Ulf Nilsson, ersättare	0565-124 41

Valberedning

Ingvar Bengtsson	0565-921 45
Sten Magnusson	0565-126 93
David Myrehed	0565-100 46

Värdar för Askersbygården

Gunnar Andersson	0565-71 18 32

Arkiv, registrering av gåvor

Kerstin Meric	0565-920 88

Arkivet på Anneforsskolan

Bild- och ljudarkivet	0565-101 20
Kerstin Meric	0565-920 88

Visningar och guidning

Olle Gustafsson	0565-129 58

Bokning av Askersbygården

STF Vandrarhem Sunne	0565-107 88

MEDDELA OSS OM DU BYTT ADRESS
Sunne Hembygdsförening
Hembygdsvägen 7
686 31 Sunne
tel: 0565-101 20
e-post: bildarkivet.sunne@telia.com

Sunne Bild- och Ljudarkiv

Kerstin Meric, Bo Liljemark och Mats Jansson

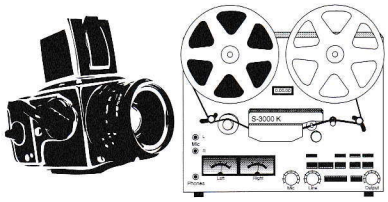

Jubileumsåret 2011 blev händelserikt för bildarkivet, med mycket utåtriktad verksamhet. Det blev full fart på bildvisningar, utställning på biblioteket och studiegrupper som kom på besök. Tack vare välvilliga ekonomiska bidrag kunde vi inhandla den efterlängtade projektorn.

Årets första bildvisning var på Västra Ämterviks hembygdsgård i januari. Sedan följde bildvisning på biblioteket under kulturveckan, Stöpafors skola i september samt hos Pantrarna, i oktober på Askersbygården och i Tomthults missionshus. På Arkivens Dag i november hade vi bildvisning på hembygdsgården i Gräsmark.

Tillgängligt för alla. I februari gjordes första våningen på Anneforsskolan i ordning för ytterligare en arbetsplats. En rejäl ansiktslyftning kan man säga. Köket och rummet, som tidigare tjänat som möbelförråd, gjordes i ordning till trevliga besöksrum. Köket målades om i ljusare färger. Ytterligare två datorer installerades. Hallen mellan de två våningarna isolerades så det värsta draget från fönster och dörr upphörde. Besökare med svårigheter att gå har uppskattat att de inte behöver ta sig uppför den branta trappan till vindsvåningen längre. Bildarkivet är därmed lättillgängligt för alla vilket har märkts vid speciella tillfällen som Arkivens Dag och Släktforskningsdagarna.

Studiebesök. Bildarkivet är en populär mötesplats på Sunne hembygdsgård, där kan man få sig en kopp kaffe och titta på bilder. Det är glädjande att så många har hittat vägen dit. Vi har under året haft studiebesök från PRO, Sunne Släktforskargrupp och SPF Fryksdalen samt förskolan Prärien där barnen kunde se hur en gammal skolsal såg ut och även se sin mormor eller farmor i bildarkivets databas. De årligt återkommande arrangemangen Släktforskningens Dag i mars och Arkivens Dag i november med öppet hus och kaffe med dopp var som tidigare år välbesökta. Bildarkivet har även blivit omskrivet med artiklar i både *Fryksdals-Bygden* och *Länstidningen Värmlands-Bygden* med anledning av 10-årsjubiléet.

Vår personal. Bildarkivet har nu fem anställda, Siw Myrén, Mats Jansson, Bo Liljemark, Ann-Mari Gottfridsson och Lennart Lundkvist. Siw och Mats har under året fortsatt arbetet med registrering, mycket efterarbete återstår även om Foto-Karlssons bilder är färdigregistrerade. Bo Liljemark arbetar mestadels hemma med scanning och ansvarar för utställningar. I mars avtackades Yvonne Winberg då hon gick i pension. Två nya medarbetare har börjat, Ann-Mari Gottfridsson började i april och i december Lennart Lundkvist som även har en deltidstjänst på biblioteket. Han arbetar hemma med scanning av våra bilder. I vår fotodatabas Sofie finns för närvarande omkring 48 000 bilder. I september gjorde personalen ett studiebesök till Emigration & Historia i Östmark, och självklart blev det kaffe på Elvis Caféet.

På uppdrag har Bo scannat en samling glasplåtar inlånade från Anders Norin, Stenserud.

De nya medarbetarna på Bildarkivet, Ann-Mari Gottfridsson och Lennart Lundkvist hälsas hjärtligt välkomna till oss! Vi hoppas att ni ska trivas med arbetet!

Ekonomi. Tack till Sunne Kommun/Område Kultur, Fryksdalens Sparbank och Fryksdalens Gille som under det gånga året gett oss ekonomiska bidrag.

Bo Liljemarks arbete med Jubileumsutställningen 2011

Att bildarkivet skulle fira sitt 10-årsjubiléum pratade vi om i flera år. Tankar kom och tankar gick. Massor med förslag och idéer, somliga bra, andra inte lika bra. Det mesta stannade vid detta, så även min idé om en utställning i biblioteket. En utställning kostar så mycket att arrangera och det fanns det inte pengar till.

I december 2010 bestämde jag mig för att det skulle bli en utställning ändå. Med eller utan pengar. Jag tog kontakt med kulturchefen Tuula Dajén och hon tyckte att min idé att visa gamla bilder från Sunne kommun var strålande och vi kom överens om att Bildarkivet skulle disponera Galleri Björken under semestermånaderna juni–augusti. Jag visste att det skulle krävas minst 100 bilder i A4-format och större, för att det skulle se ut som en utställning. Arbetet skulle kräva stort tålamod och disciplin, för allt skulle vara i glas och ram.

Jag hade tidigare börjat med att göra utskrifter av bilder, som jag digitaliserat och fotograferna var Albert

Släktforskningsdag på Bildarkivet. Fr. v: Mats Jansson vid datorn, Mait Larsson, Sven-Erik Eriksson och Nils Larsson.

Jonsson lanthandlare från Krokbäcken, Curt Hedqvist telekommissarie i Sunne, Axel Jansson lantbrukare och snickare från Askersby och far och son Oskar och Ivar Vestlund, elektriker Västra Ämtervik. Bildmaterialet var omfattande så tillräckligt antal bilder var inte svårt att få. Problemet var mera vad som skulle visas. Det var i första hand bilder från glasplåtar det var frågan om. Dessa bilder är oftast av bäst kvalité och de äldsta bilderna var givetvis mest brått att visa, för att få fram information.

Det som sedan stod på tur var att bestämma hur bilderna skulle presenteras. Skulle det vara glas och träram eller fanns det andra alternativ? Plastram med plastskiva framför a la IKEA, eller aluminiumram med glas? Det blev ett inköp av en bra geringssåg och trälist från nedlagda Lama träprodukter. Olsäters såg hade nämligen köpt deras lager av lister när de slutade sin verksamhet. Priset blev bra för ramlisten och glasen köpte jag hos Sunne Glasmästeri med god rabatt. Tack ska ni ha!

Efter några månader hade jag fått ihop nästan ett hundra bilder och gick till biblioteket för att kolla läget. Detta var i mitten av mars. Ni må tro att jag blev lång i ansiktet när jag fick veta att Bildarkivet inte var uppsatt som utställare denna sommar. Jag måste ha sett ut som Årjängs Travbana i ansiktet. Allt fäste under fötterna upplöstes snabbt. Fritt fall.

Jag vet inte vad det var som fick mig att fortsätta att göra bilder till utställningen som inte skulle bli av. Kanske ville jag inte erkänna att vi blivit bortglömda och satta på undantag. Andra var viktigare. Så kampen mot minst ett hundra bilder gick vidare, och ganska snart hade jag 120 bilder i både A4- och A3-format. Trots situationen så var jag glad att jag hade genomfört min del av sommarutställningen 2011.

En dag i andra halvan av maj så hade jag ett ärende på biblioteket och mötte där Joy och Lennart, vilka arbetar med utställningarna och hjälper utställare med hängning av tavlor och andra arrangemang. Det hade blivit en stor lucka i utställningschemat och nu var juli och augusti ledigt för Bildarkivets utställning. Snabbt blev det bestämt att vernissage skulle bli 9 juli och pågå till 20 augusti och eventuellt förlängas en vecka. Men att villkoret var att biblioteket inte hade personal för att kon-

FRÅN GLASPLÅTARNAS TID

SUNNE HEMBYGDSFÖRENING BILDARKIVET VISAR BILDER FOTOGRAFERADE AV FEM OLIKA BYGDEFOTOGRAFER INOM DET NUVARANDE SUNNE KOMMUN

9 JULI-20 AUGUSTI GALLERI BJÖRKEN SUNNE BIBLIOTEK

ALBERT JONSSON KROKBÄCKEN. HAN VAR LANTHANDLARE I KROKBÄCKEN.VAR EN SKICKLIG FOTOGRAF SOM PORTRÄTERADE MÄNNISKOR FRÅN BYGDEN.KUNDE SÄKERT HA FÖRSÖRJT SIG SOM FOTOGRAF. GLASPLÅTAR OCH BLADFILMI STORLEKEN 10X15 CM. SENARE ÄVEN RULLFILM

AXEL JANSSON ASKERSBY. EN RADBY SYDOST OM SUNNE TÄTORT. DÄR ARBETADE HAN SOM BONDE OCH BYGGNADSARBETARE. MÅNGA BILDER FRÅN FAMILJEN NÄR BARNEN VAR SMÅ. AXEL VAR MED OCH BYGGDE MELLBY SKOLA.

CURT HEDQVIST SUNNE. BODDE I SUNNE UNDER ÅREN 1949-54. ARBETADE SOM TELEKOMMISARIE OCH VAR DÄRMED ÄNSVARIG FÖR TELEFONSTATIONEN I SUNNE. FOTOGRAFERADE MYCKET BALNDAT MED VARDAGSBILDER I ARBETET OCH MED FAMILJEBILDER. ANVÄNDE ENDAST RULLFILM 6X6 CM.

OSKAR WESTLUND VÄSTRA ÅMTERVIK
IVAR WESTLUND VÄSTRA ÅMTERVIK. DESSA HERRAR VAR FAR OCH SON. DE ANVÄNDE GLASPLÅTAR MEN ÄVEN BLADFILM. FADERN FOTOGRAFERADE FRAM TILL 20-TALET DÅ IVAR TOG VID KAMERAN. FLYTTADE TILL KARLSKOGA DÄR IVAR DREV ETT FÖRETAG INOM DET ELEKTRISKA. BILDER FRÅN KARLSKOGA TIDEN FANNS MED I GÅVAN.

KAMERA FÖR FOTOGRAFERING MED GLASPLÅTAR OCH BLADFILM FRÅN TIDEN DET BEGAV SIG.

Sunne Bild- och Ljudarkiv
Annefors skola Sunne hembygdsgård

www.sunnehembygdsforening.se
E-post.bildarkivet.sunne@telia.com
Telefon: 0565-10120.
Verksamhetsansvarig: Kerstin Meric
Bildregistrering: Siv Myrén
Mats
Bildproduktion: Bo Liljemark

trollera utställningen under tiden den pågick. Jag lovade att det skulle jag göra själv. Arbetet var mest att se till så allt hängde rätt och att det inte såg skräpigt ut. Jag skulle inte vara ledig under sommaren så det kunde fungera bra.

SÅ KOM LÖRDAGEN DEN 9 JULI och utställningen var på plats, godis var köpt, ciderflaskor och muggar och förstås salta pinnar. Kerstin Meric var också på plats för att hälsa besökarna välkomna. Jag var alldeles för nervös för detta uppdrag. Och det kom människor som ville vara med och allt kändes riktigt bra. De tre timmar som det var öppet under lördagen, passerade 360 personer in till biblioteket och det var rekord enligt Lennart.

SOMMAREN GICK och mycket folk var och tittade på bilderna. En del information kom fram, några bilder trillade ner och några glas gick sönder. De dagar jag var och tittade till utställningen så var det alltid folk där och tittade. Några pratade jag med och alla var positiva till bilderna och tyckte att det var kul att se lokala bilder från gamla tider.

NÄR JAG NU SITTER HÄR i mitt digitaliserade rum på nyårsaftonen och skriver så tycker jag att detta var årets stora händelse för mig vad det gäller arbete. Det kan givetvis inte jämföras med de två barnbarn jag blev morfar och farfar till under året. Men efter dem så kanske det var utställningen som var det stora.

Ordf. Gunnar Andersson, Yvonne Winberg och Lars Wennberg. Foto: Ulla-Britt Larsson.

Yvonne Winberg går i pension

Lars Wennberg

YVONNE BÖRJADE SOM PRAKTIKANT på bildarkivet under hösten 2003. Året därpå arbetade hon heltid tillsammans med Siw Myrén. På grund av ändrade förutsättningar för bidrag från arbetsförmedlingen blev det vissa uppehåll i anställningen, men från 2006 fick hon plusjobb och blev senare projektarbetare och plusjobbare fram till sin pensionering 2011.

HON VAR MYCKET LÄMPAD för arbetet vid bildarkivet. Dels har hon stort intresse för lokalhistoria, hon har skrivit flera artiklar i ämnet, dels är hennes fotointresse mycket stort. Hon samlar själv på lokalhistoriska bilder, som hon har presenterat i pressen. Yvonne har deltagit flitigt i hembygdsföreningens bokförsäljning under Kulturveckorna i Sunne.

BERGLUND & PERSSON SMIDESVERKSTAD

Tillverkning och reparationer av byggnadssmide
Grindar, staket och trappor
Även finsmide som ljusstakar och ljuskronor

Arrendegården
686 91 SUNNE
Telefon: 0565-108 43

Besöksstatistik, Sunne hembygdsförenings hemsida

www.sunnehembygdsforening.se

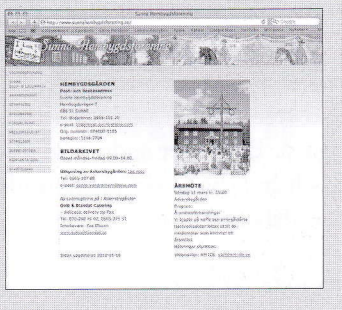

År 2011

Besök	7 602	21/dag
Sidvisningar	29 332	3,85/besök
Antal klick på hemsidans länkar	98 285	12,9/besök
Klick på pdf-filer*	36 196	

Sidor med flest besök:
Sunne-Bygda, Bildarkivet, Arrangemang, Byggnader, Kontakta oss, Vägbeskrivning.

Klick på pdf-filer*
Sunne-Bygda 2002–2010 och *Sunne-Bygda register*. För att läsa/titta på dessa filer behöver man inte gå in på hemsidan. Det räcker med att söka på "Sunne-Bygda" eller "Sunne-Bygda register" på Google så kommer dessa överst i söksvaren och kan där klickas på för att läsas.

Välkommen till Bildarkivet på hembygdsgården

Nu finns vi även på bottenvåningen i Anneforsskolan
Vi har c:a 50 000 bilder som vi kan hjälpa dig att söka fram ur databasen

Öppet måndag–fredag 09.00–14.00
Telefon: 0565-101 20
e-post: bildarkivet.sunne@telia.com
www.sunnehembygdsforening.se.

Bråruds Herrgård
– en kortlivad företeelse

Sven Ceder

I mitt föräldrahem i Ingmår hittade jag för många år sedan ett fotografi som väckte mitt intresse. Fotografiet visade en ovanligt stor byggnad och ett stort antal festklädda människor, som troligen deltog i en bröllopsfest. Varje gång jag såg på fotot, uppkom frågan: Vad kunde det vara för ett hus? Vilka personer hade klätt sig fina för att gå på bröllop? Jag visade upp fotot för ett stort antal äldre Sunnebor. Ingen kände igen byggnaden eller någon av personerna.

JAG VÄNDE MIG TILL *Fryksdals-Bygden*, som hade fotot infört i tidningen fredagen den 12 augusti 2011. Redan före klockan 8.00 nästa dag ringde en person – Rune Eriksson, av sunneborna mera känd som Dreck-Rune – och berättade att fotot hade tagits då hans föräldrar Alfred och Anna gifte sig och att bröllopsfesten var förlagd till Bråruds herrgård. Bröllopet ägde rum 1920. Fotografen hette Birger Göransson och han hade sin ateljé under 1920-talet i torpstället Bråten på Askerudsberget.

BRÅRUDS HERRGÅRD VAR för mig en helt okänd byggnad, som gav anledning till många frågor. Var låg den? När byggdes den? Vem var ägare? Vad hade hänt med byggnaden?

FRÅN VÄGEN MELLAN Sunne och Ingmår går en allé västerut förbi Granngården och Tetra Pak ned till Fryken. Där i slutet på allén har Bråruds herrgård legat. För att kallas herrgård ger byggnaden ett enkelt intryck, den saknar s. k. snickarglädje. Balkong och veranda har enbart raka stolpar och spjälor. Taket består av spån och byggnaden ser inte ut att ha varit målad.

HERRGÅRDENS HISTORIA blev inte särskilt lång. En februaridag 1928 brann byggnaden ned till grunden, likaså en flygelbyggnad. Som framgår av *Sunne-Bygdens* referat från branden fanns försäkring, men byggnaderna blev aldrig återuppbyggda.

NÄR FOTOGRAFIET TOGS ägdes herrgården av Nils Johan Hagelin, född i Gårdsjö den 12/9 1868. Det var hans dotter Anna som stod brud vid tillfället. De två andra kvinnorna på balkongen heter Dagmar – syster till brudgummen och Hildur – syster till bruden. Brudparet Alfred och Anna bodde sedan kvar i herrgården till 1927, då de flyttade till Mossen i Ingmår. Dreck-Rune är alltså född i Bråruds herrgård.

JAG HAR INTE LYCKATS utröna när huset är byggt. Enligt avstyckningskartor från åren 1910–1911 fanns då ingen byggnad uppförd på området. Vågar man därav dra den slutsatsen att huset uppfördes under tiden 1911–1920?

Sunne-Bygden

Fredagen den 17 februari 1928

Häftig eldsvåda i Sunne.

Brårud herrgård nedbrunnen.

På tisdagsförmiddag härjades herrgården i Brårud av eld.

Elden, som utbröt vid 11-tiden på förmiddagen, spred sig mycket hastigt och redan efter en kvart var huset övertänt. Ägaren herr N. J. Hagelin, som vid tillfället var ensam hemma, befann sig ute i vedboden, då han fick se lågor slå ut från ett gavelrum i övre våningen. Han skyndade genast att alarmera folk men intet stod att göra för att hindra eldens spridning och inom kort hade den även kastat sig över till en närliggande mindre flygelbyggnad, vilken liksom huvudbyggnaden nedbrann till grunden. Som tur var låg vinden från uthusbyggnaderna, varför någon fara för dessa ej förelåg. Av lösöret i huvudbyggnaden lyckades man ingenting rädda.

Däremot fick herr Jonas Sjögren, som bebodde flygelbyggnaden det mästa av sitt lösöre räddat.

Elden hade troligtvis uppkommit genom att sotflagor ramlat ned på golvet från en öppning i muren. Det rum där elden började bebeddes av en äldre kvinna, som vid tillfället befann sig nere i köpingen, och denna hade någon gång förut observerat att sotflagor ramlat ner från muren.

Huvudbyggnaden var försäkrad för 25,000 kr. och lösöret i densamma för 5,000 kr. Flygelbyggnaden var försäkrad för 18,000 kr. men den person, som bebodde densamma hade sitt lösöre oförsäkrat.

Bröllopsfestens deltagare samlade framför herrgården i Brårud. På balkongen från vänster: Okänd man, Dagmar Eriksson, Alfred Eriksson, Anna Hagelin-Eriksson, Joel Eriksson och Hildur Hagelin. Foto: Birger Göransson.

Fotografen Birger Göransson var verksam som fotograf i Ingmårstrakten under 1920–1930-talen. Enligt Karl Ingemyr flyttade Göransson från torpet Bråten (ovanför Karl-Ors) omkring 1928. Karl berättade att han var med och bar flyttsakerna från torpet ned till landsvägen. För ogulden hyra lämnade Göransson en byrå till Karl-Ors. Denna byrå har nu Märta (Bôlla) Östlund.

David Myrehed har bistått mig med viss teknisk vägledning. Han bidrar här med en glimt ur Bråruds historia.

Ägaren Nils Johan Hagelin var en person som i början av 1900-talet gjorde sig känd för upprepade fastighetsaffärer. Han bytte även ofta bostad. Enligt uppgift hade han flyttat 21 gånger under en period av 19 år. Som bevis för hans hastiga uppbrott har följande episod berättats: Familjen hade en tid haft bostad i ett litet rött hus (Åker-Gustavs) väster om nuvarande Bogarts. Han hade tydligen under en dag tömt huset på möbler. När en av hans döttrar på kvällen kom hem fann hon att hästen stod bunden vid huset och på dörren satt en lapp där det stod: "Tag hästen och kom efter till Sjön i By".

Troligen var han begåvad med bollsinne. Tre av hans barnbarn – Bernt och Rolf Hagelin samt Börje Rundqvist – var framstående spelare i IFK Sunnes fotbollslag under klubbens storhetstid 1950–1960-talen.

* * *

Den sent tillkomna och tidigt avvecklade herrgården i Brårud låg i hemmanets västra del, inte långt från Fryken. I äldre tid fanns dock all bebyggelse på åsen som vi brukar kalla Brårudskullen.

Brårud var frälsejord och detta gällde ända in på nittonhundratalet. Skatten gick sålunda inte till staten utan som "frälseränta" till någon bemärkt person, t. ex. militär. Sådana var under 1600-talet majoren Hildebrand Uggla på Rottneros och senare hans son ryttmästaren Gustaf Hildebrand Uggla. Dessa bodde aldrig i Brårud. Det gjorde däremot bruksbokhållaren Nils Biörn som småningom gifte sig med Gustaf Ugglas änka Elisabeth Fernell. En svärson till detta herrskap var den kände konterfejaren* Olof Enberg som blev anfader till Enbergssläkten.

En värmlandsättling, släkting till Ugglorna på Rottneros, Claes Johansson Uggla blev sjömilitär. I sin karriär nådde han amirals grad 1670 och blev 1676 friherre. Under slaget vid Ölands södra udde detta år fick han överta befälet. Omringat av femton fientliga fartyg började hans skepp, Svärdet, brinna. Efter tre timmar störtade sig Claes Uggla i havet och omkom. Händelsen har den senaste tiden fått förnyad aktualitet genom planerna på att bärga fartyget.

*Porträttmålare.

DET HEDNA FRYKEN

Roland Kihlstadius

Mellanfryken. Flygfoto: Marie Söhrman.

I bördiga, låglänta delar av den öppnande dalgång, som omsluter tre sammanhängande långsmala Frykensjöar, uppstår mycket tidigt en efter hand alltmer utbredd uppodling och bebyggelse. Här lever och bor dagens fryksdalingar, flertalet av oss med djupa rötter ner i forntida generationer, som gått före oss. För dem var Fryken den naturliga resvägen in i dalgången, men även färdleden bort vid deras sista avresa från hembygden. På branta strandkrön utmed den kära sjö, med vilken man i skilda livssammanhang haft nära kontakter, blev alla de hädangångna gravlagda i rösen och högar på sin färd till dödsriket.

Frågan gäller, varifrån kommer namnet Fryken, efter vilket ett helt vidsträckt härad blivit uppkallat? Att det är ett urminnes, hedniskt och därmed svårtolkat namn, kan vi lätt inse. Språkvetenskapsmän specialiserade på ämnet ortsnamn har gjort lovvärda insatser, när det gällt att lösa det intressanta spörsmålet. Lämnade resultat är ej övertygande, verkar svävande, teoretiskt uppstyltade.

Friskdal. Den äldsta kända skrivningen av häradsnamnet är Friskdal (1300-talet), *(Ortnamnen i Värmlands län. Del II, Fryksdals härad, Uppsala 1923) (SOV II)* och utifrån bl. a. det kunde betydelsen vara ren, obemängd, obesmittad liksom fri antas ha grundbetydelsen "fri från tillsats". Den citerade tolkningen av sjönamnets innebörd må självfallet hållas aktningsvärd, det är ändå på området i dåtid grundlärda män, som här redovisar sin mening. Likväl är försöket till förklaring så diffust, att det i vart fall ej kunnat bli namnbildande.

Fryken tillhör häradets definitivt äldsta ortnamn. Om vi vill söka finna en reell och möjlig namntolkning, må vi i görligaste mån bege oss ner i en svunnen asatid. Enligt den bekante historieskrivaren, tysken Adam av Bremen (1070-talet), var Tor, Odin och Frö de tre viktigaste avgudarna i svearnas hednatempel i Gamla Uppsala. Även Värmland tillhörde Svealandskapen. Vår uppfattning är att sjönamnet Fryken mer sannolikt kan vara avlett av asagudinnan Freja eller Fröja. Hon, som enligt den fornnordiska gudasagan var dotter till Njord och syster till Frej, Frö eller Fröj. Näst Frigg var Freja den förnämsta av asynjorna och betraktad som kärlekens skyddsgudinna i mytologin.

Hur har då den 8 mil långa sjön i sin sprickdal kunnat föräras en så spännande och betydelsefull roll? Svaret kräver ingen längre, invecklad språkvetenskaplig utläggning med tal om vokalförskjutningar hit eller dit, men väl en god portion fantasi. Betraktas de tre långa Frykensjöarna i fågel- eller kartperspektiv, är det ej svårt att se, vad de liknar – ett kvinnligt sköte. Ett organ som lätt kan sammanställas med Freja och hennes tänkta funktion som kärleksgudinna. Vi vill hävda, att anförd omständighet har gett Fryken dess namn.

Att en ångbåt kallad "Freja av Fryken" sommartid trafikerar sjön har egentligen inget med omtalad härledning att skaffa. Å andra sidan försämras den ej av sagda förhållande.

Gettjärn-Hälseruds Byalag

Pia Eriksson

Byalaget bildades 1996, då IT-vågen kom till byn. I början av 2000-talet fick byalaget överta kolbulle och nävgrötskvällarna som skogsbruksskolan hade haft ute på udden och uppe i skogen vid Södra Viken. De hade två kvällar i veckan, måndag/kolbulle och onsdag/nävgröt. Vi hade och har kolbullekväll på måndagar i juli och första måndagen i augusti har vi nävgrötskväll. Vi är på udden vid Södra Viken, en underbar plats, en kväll när solen skiner och kanske ett svanpar sakta seglar förbi. Men ibland hänger regnet över oss och man bara hoppas på att det ska hålla uppe tills klockan blir nio då vi avslutar kvällen. Torsten Holmblad fixar så att det är någon som spelar under kvällarna. Det är musikanter från både Lekvattnet, Arvika, Sunne och Gräsmark, som spelar och sjunger för publiken. Publiken består av alla generationer, som finns i trakten och de som kommer hem under semestern. Alltid träffar man någon bekant som det var längesen man såg. Många turister kommer också för att prova på att steka sig en kolbulle.

I mitten av 2000-talet lades gymnastikföreningen ner, i den fanns cykelrundan som gick runt Lersjön. Då fick byalaget ta över den, som tur var fick vi behålla det folk som har ställt upp med att sälja startkort m. m. så det blev inte så mycket merarbete för oss. Nu finns det även en motionsrunda runt "gammelvägen" i Gettjärn. En kortare sträcka som kan passa även de yngre som vill röra på sig. Lersjörundan har nu hållit på i 22 år och har nu siktet inställt på 25-årsjubileum.

Genom åren har byalaget ordnat olika evenemang som b. la. trivselkväll med Hasse Andersson, buggkurs, 11:a kaffe, familjegudstjänst, så kan det låta, julmarknad och ljusstöpning.

De senaste åren har Per på Tomta startat en cateringfirma som använder köket på Gyda. Byalaget och Per samarbetar många gånger, men Per ordnar många bjudningar själv också. Som mors-, farsdagsmiddagar och julbord. Per har också många fester och begravningar, dop- och konfirmationsmiddagar. Då skola och dagisverksamheten är nedlagd har byalaget lokal där dagis förut var. Ordförande är Pia Eriksson, kassör Kjell Wallin, sekreterare Inga-Lill Nordahl, vicesekreterare Annmari Hjalmarsson, övriga ledamöter är Solveig Nilsson, Leif Obbarius, Märta Andersson och Bosse Thulin.

Kolbullekvällarna vid Södra Viken lockar en stor publik. Foto: Pia Eriksson.

Fryksdalens Gille

– Sällskapet N. T. 100 år, 1912–2012

Lars Wennberg

Sällskapet N. T. 1912–1937

Då inom tjenstemanna och köpmanskårerna härstädes ej existerar någon förening eller sammanslutning som, i likhet med nykterhets och arbetarepartiets m. fl., kan framträda mera homogen vid viktigare kommunala och politiska frågor, har undertecknade tänkt, att genom bildandet af en sällskapsklubb skulle något vinnas i berörda syfte och dessutom värdefullt nöje för många.

Detta är början på ett brev, ställt till sällskapet S.H.T. daterat den 14 september 1912, författat av köpman Gustaf Andersson-Lidmalm och sjökapten Konrad Bergström. De ville med denna skrivelse få hjälp med att etablera en sällskapsklubb i Sunne.

Sällskapet bildas

Redan den 21 september 1912 bildades en sällskapsklubb med stadgar enligt Gustaf Anderssons förslag. Sällskapet fick namnet N. T. (**Nytta och Trevnad**). De första årens möten hölls på **Slottet**, senare hyrdes klubblokaler i **Hotell Nilsson**. Ett speciellt fackskåp inköptes, där medlemmarna, ca 80 bröder, kunde förvara medhavda flaskor, spelkort m. m. Föreningen beviljades nämligen utskänkningstillstånd (1916). Detta var tämligen unikt, då det rådde spritrestriktion i landet vid denna tid. Man missbrukade emellertid förtroendet, vilket hade till följd att motsvarande klubbrättigheter drogs in i hela Sverige.

"Berömda män i Sunne"

I Sällskapet N. T. inballoterades (invaldes) aktningsvärda medborgare i Sunne. Bland de 36 bröderna som fotograferades i januari 1917 märks sjökapten Konrad Bergström, Harald Hemmingsson, H O Nilsson, J W Hult, Hilding Gylner, J P Fryk, von Sydow, Olov Nilsson (Rik-Ola), J F Höök, E Chöler, K L Gunnarsson, länsman Dahlgren och E Montgomery. Medlemmarnas medlemsavgift var till en början 5 kronor (idag = 223 kr.) men höjdes efter några år till 10 kronor.

En maktfaktor i samhället (N. som i Nytta)

I sällskapets stadgar skrevs in att N. T. avser att tillvarataga kommunala och municipala rättigheter och intressen, som röra Sällskapets medlemmar. Dessa blev faktiskt en maktfaktor i samhället. Man samlades t. ex. för att sätta upp kandidater till val av kommunal- och municipalnämndsledamöter, föreslog ledamot till hälsovårdsnämnden och kandidater till köpingsfullmäktige samt godkände kommunalnämndens förslag till livsmedelsnämnd.

T. som i Trevnad

Inte bara herrarna roade sig med samvaro och kortspel vid mötena. Man ordnade baler, utflykter med damer och annan utåtriktad verksamhet. Ett protokoll från 1922 berättar att: *Klubblivet fortlöpte under åren med angenäma reguljära sammankomster och dessutom anordnades under vintrarna baler och under sommaren utflykter tillsammans med ledamöternas damer.* På 1930-talet hölls klubbaftnarna omväxlande på Hotell Nilsson och Hotell Gästis.

Här kan även nämnas penninginsamlingar för olika ändamål inom Sunne municipalsamhälle. Året 1917 betalade exempelvis medlemmarna in medel till fattiga barns beklädnad i Sunne. Summan var 820 kronor (idag = 22 300 kronor).

Sällskapet ökade från 64 till 76 personer och intresset för föreningen var gott. Ett led i Nyttan var att en fond för understöd av nödställda änkor och minderåriga barn bildades.

Fryksdalens Gille 1937–2012

Nystart med Svante Påhlson

Vid Sällskapets årsmöte 1936 valdes major Svante Påhlson till ny ordförande. Han initierade omgående en mängd nyheter. Man beslöt att omorganisera Sällskapet med avseende på dess former och klubbliv. Bl. a. skulle ceremonier förekomma och en gradindelning införas. Portalparagrafen i stadgarna fick följande lydelse: *Sällskapet N. T. vars säte skall vara Sunne köping, är en sammanslutning av bröder, som följa vänskapens och broderskapets lagar till inbördes Nytta och Trevnad. Medlemmarna skulle visa Välvilja, Uppriktighet och Trofasthet mot varandra.*

I samband med 25-årsjubiléet beslutades att ändra föreningens namn till **Fryksdalens Gille**. Dess ordförande, major Påhlson, skulle benämnas **Övermästare**. Denne yttrade i sitt jubileumstal bl. a. följande: *Namnet Fryksdalens Gille hava vi antagit för att hedra både vårt förbund och vår bygd.* Omorganisationen var stimulerande för medlemmarna med

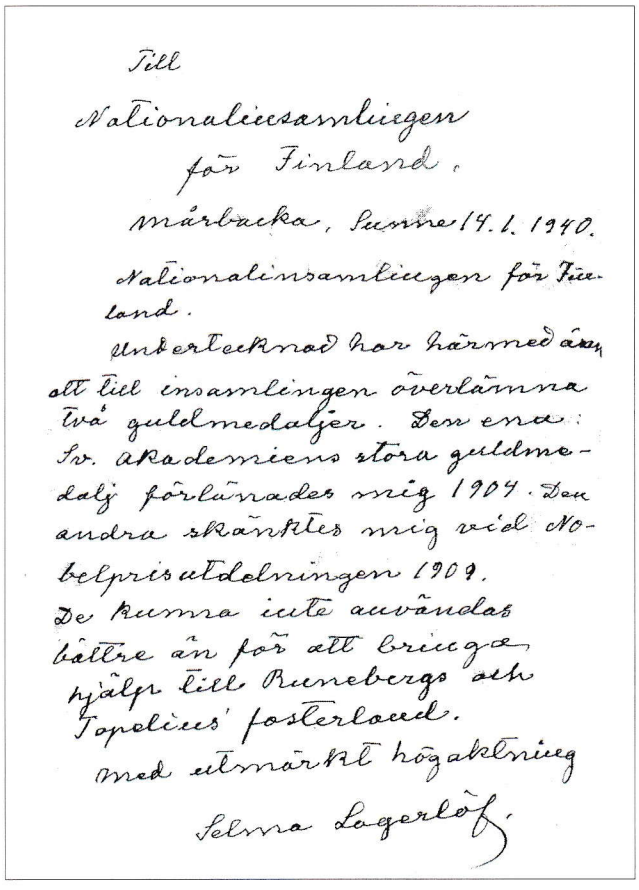

Till
Nationalinsamlingen
för Finland.
Mårbacka, Sunne 14. I. 1940.

Nationalinsamlingen för Finland.
Undertecknad har härmed äran att till insamlingen överlämna två guldmedaljer. Den ena: Sv. Akademiens stora guldmedalj förlänades mig 1904. Den andra skänktes mig vid Nobelprisutdelningen 1909.
De kunna inte användas bättre än för att bringa hjälp till Runebergs och Topelius' fosterland.
Med utmärkt högaktning
Selma Lagerlöf.

Selma Lagerlöfs brev till Nationalinsamlingen för Finland.

god uppslutning vid sammankomsterna. Antal bröder var nu 86. Insamlade medel skulle användas till välgörande ändamål.

Nationalinsamlingen för Finland

I januari 1940 beslutade Gillet att starta en insamling till **Finlandshjälpen**. Medel skulle tas dels ur en Gillesfond och de enskilda medlemmarna skulle skänka en summa motsvarande en dagsförtjänst. De influtna medlen belöpte sig till 9 440 kronor (idag = 218 000 kronor) Insamlingen fick dock en annan inriktning, då Selma Lagerlöf beslutat att överlämna sina guldmedaljer, **Nobel-** och **Akademiemedaljerna**, till Nationalinsamlingen. Major Påhlson, som också var en stor Finlandsvän, ordnade så att Fryksdalens Gille kunde lösa in medaljerna. De inlöstes för 12 500 kronor (289 700 kronor i dagens penningvärde).

Fryksdalens Gille, ägare till medaljerna

Så kom det sig att Gillet blev ägare till Selma Lagerlöfs Nobelprismedalj och Svenska Akademiens stora guldmedalj. De deponerades till en början i Värmlands Museum, men förvarades, och fortfarande förvaras, i bankfack. Det bestämdes att medaljerna skulle ställas ut på Mårbacka minnesgård under sommarmånaderna.

Nobelmedaljen (överst) och Svenska Akademiens medalj.

Med tanke på den betydande stöldrisken gjordes kopior av medaljerna att ställas ut på Mårbacka. De "äkta" medaljerna visas endast vid speciella tillfällen, t. ex. vid Gillets årsstämmor.

Under major Svante Påhlsons ordförandeskap upplevde Fryksdalens Gille en storhetstid. Majoren var en sann hembygds- och kulturvän. Han byggde upp **Rottneros Park** till en praktanläggning men ägnade även stor vikt vid arbetet med Gillet. Hans generositet visste inga gränser. Han låg bakom och "sponsrade" många bidrag och gåvor som presenterades i Gillets namn. Man får dock inte i detta sammanhang undanhålla gillesbrödernas generösa insatser.

Gillessystrar

Under några år under 1940-talet hade hustrur till gillesbröderna en egen avdelning inom Gillet, med en ritual till gillessystrar, där de erhöll ett grönt ordensband att bäras vid gillesfesterna. Intresset för detta svalnade dock och företeelsen försvann.

Donationer och bidrag

En av Gillets stora "bedrifter" under major Påhlsons ledarskap var bildandet av Fryksdalens Gilles Donationsfond till Värmlands museum 1947. I samband med landshövding Axel Vestlings 50-årsdag överlämnade Gillet till **Värmlands Fornminnes- och Museiförening** en gåva på 50 000 kronor att utgöra Fryksdalens Gilles donationsfond av 10 oktober 1947 för vetenskaplig hembygdsforskning vid Värmlands museum. Summan motsvarar ca 920 000 kronor i dagens penningvärde. Fonden, numera en stiftelse, omfattar nu omkring 1,7 miljoner och ger en utdelning på ca 50 000 varje år till forskare och författare.

forts. ☞

Fryksdalens Gille 1999. Foto: Peter Fernlöf.

Gillet har givit bidrag till åtskilliga syften. **Sunne Hembygdsförening** fick år 1953 genom Svante Påhlson en donation på 100 000 kronor (idag= drygt 1,3 miljoner kronor) för flyttningen och återuppförandet av **Askersbygården** till Åmberg. Byggnaden invigdes 1957 och hembygdsgården skulle kallas **Fryksdalsgården**. Gillet fick sin möteslokal i en vacker sal på övervåningen. Den är föreningens "hem".

Till Sunne sjukstuga överlämnades 5 000 kronor (idag = 68 000:-) för att pryda sjuksalarna. Gillet bidrog något år senare till att anskaffa en **ambulans** att stationeras i Sunne.

Bland andra typer av bidrag/gåvor från Fryksdalens Gille kan nämnas: stipendier till skolelever, bidrag till en korkåpa, utformad av textilkonstnären Sten Kauppi, till Sunne kyrka, en gåva till Sunne manskör på 1 000 kronor. Ett bidrag på 5 000 kronor gavs till gården **Där Ner i Mårbacka** för anskaffning av inredning.

Statyer

År 1952 överlämnade major Påhlson genom Fryksdalens Gille en staty, föreställande Selma Lagerlöf, till Värmlandsättlingar i **Minneapolis**. Sex år senare skänkte Gillet åter en staty av författarinnan, nu till Karlstads stad. En replik av samma staty, gjord av skulptören Arvid Backlund, donerades till Sunne kommun i anslutning till Gillets 60-årsjubileum (1972). Statyn står i Lagerlöfsparken i centrala Sunne.

Minnesstenar

När Gillet firade sitt 60-årsjubileum restes en minnessten över Svante Påhlson vid Sunne hembygdsgård. Långt senare, 1992, vid ett annat jubileum, invigdes en minnessten vid **Åmbergsheden** för att minna om den gamla marknadsplatsen och som också varit område för **Fryksdals kompanis** samlingsplats och övningar.

Begivenheter

År 1958 beslutade Gillet på major Påhlsons förslag att tillsammans med Kolsnäsuddens Folkparksförening återuppta **Selma Lagerlöfsspelen**, *De blå sagornas spel*. Flera gillesbröder hade bärande roller i föreställningen. Gillet har fortfarande rättigheterna till spelet.

Under festveckan **Evi Gläja** på 1970-talet stod Gillet som värd för **Kavaljersbalen på Ekeby**. Den vackra spegelsalen på herrgården var ofta platsen för Gillets festligheter,

Landshövding Gustaf Nilsson avtäcker år 1962 minnesstenen vid hembygdsgården över den tidigare övermästaren i Fryksdalens Gille, major Svante Påhlson.

såsom de återkommande vårbalerna och Trettondagsbalerna.

En helt annan typ av begivenheter var de fingerade rättegångarna inför publik i den gamla **Tingsgården i Åmberg**. Redan 1957 framfördes den första, titulerad "Större våld än nöden kräver", med gillesbröder som agerande i de olika rollerna. Under den förut nämnda festveckan Evi Gläja hade spelats *Silverstölden på Björnviks gård* med gillesbröder i sina "riktiga" professioner. Långt senare, på 1990-talet återupptogs denna tradition. Efter "Silverstölden" återkom Gillet med "rättegången" *Barnamordet i Borgeby* och längre fram *Skottdramat vid Fryksågen*. De senare byggde på verkliga händelser.

Åter till Nyttan

Vid flera tillfällen har gillesbröder utfört målningsarbeten vid hembygdsgården. Främst har det varit Askersbygården som fått en ansiktslyftning inför större arrangemang. Under ett antal år runt millennieskiftet var ett antal bröder behjälpliga med att beskära fruktträden vid **Mårbacka Minnesgård**.

År 1996 fick Fryksdalens Gille uppdraget att arrangera invigningen av årets **Kulturvecka**. Detta skedde med den äran vid Sunne hembygdsgård. Även året därpå var Gillet ansvarigt. Då skedde invigningen i teaterladan vid Mårbacka Minnesgård inför en entusiastisk publik. Västanå Teater gav där en bejublad föreställning.

Senare tiders gåvor och bidrag ...

Gillet har genom sin kulturfond givit bidrag till många arrangemang i bygden. Här kan nämnas några, där föreningen bidragit ekonomiskt: Riddarfesten vid Sundsbergs gård, startandet av Bildarkivet vid Sunne hembygdsgård, skrivartävlingen "En skröna i Selmas spår" för skolelever och bidrag till lokala författares bokutgivningar. Inför Gillets 100-årsdag år 2012 planeras en gåva till Sunne kommun i form av ett monument.

Scen ur *De blå sagornas spel*, kapitlet *Julmiddagen* i *Gösta Berlings saga*, då kapten Berg faller på knä inför majorskan.

... och aktiviteter

Fryksdalens Gille har uppmärksammat **författaren Göran Tunström** genom att arrangera kulturvandringar och att hedra hans minne vid hans grav. Ett bokskåp med Tunströmslitteratur har donerats till Sunne bibliotek och varje år skänker Gillet speciella utgåvor av författarens böcker.

På initiativ av Gillet har föreningen försett mer än trettio byggnader i tätorten med kulturmiljötavlor, detta i samarbete med kommunen. Under Kulturveckan i Sunne har genomförts en kulturvandring i anslutning till tavlorna.

Fryksdalens Gille 100 år

År 2012 fyller Gillet etthundra år, en lång tid för en förening. Under dessa hundra år har samhället förändrats avsevärt. Föreningen är sedan länge politiskt neutral, men ambitionerna att stötta kulturella företeelser i kommunen ligger fast. På så vis är Gillet fortfarande en "maktfaktor" i vårt närsamhälle.

Scen ur rättegångsspelet *Barnamordet i Borgeby*, som spelades i den gamla tingsgården i Åmberg. Foto: Lars Wennberg.

Per Frykfeldt, bluessångare från Bräcka. Foto Kerstin Meric.

Ella-May Oregren och lottförsäljerskan Anna-Lisa Luotonen. Foto: Kerstin Meric.

Sommarens Nävgrötskvällar

Kerstin Meric

De populära nävgrötskvällarna var välbesökta och totalt var det för de fem kvällarna 630 betalande. Allsångskvällen med Gösta Ess & Börje Magnusson tillsammans med Sunne-Gräsmarks dragspelsklubb drog som tidigare år den största publiken med 220 betalande. Andra förmågor som stod för underhållningen var Per Frykfeldt, bluessångare från Gettjärn, Durspelarna Ann-Charlotte och Sture Dahlén samt sångevangelisterna Anna-Lisa & Asta, från Säffle och Högboda, som sjöng gamla kända läsarsånger. Vi hade tur med vädret som var det bästa tänkbara alla kvällarna.

Kvällarna krävde en hel del förberedelse. Totalt stektes 190 kg fläsk. Olle Gustafsson var stekmästare vid alla tillfällen, tillsammans med Kerstin Ekholm och Margareta Bergström. Styckmästare var Elsie Wikström.

Det ansvarsfulla uppdraget som nävgrötskokare hade Ulla Olsson, Inger Frykman och Inez Assk. Till kokningen hade 50 kg skrädmjöl köpts in och dessutom 90 kg för försäljning.

Allsångskvällen lockade storpublik. Foto: Kerstin Meric.

Planerade arrangemang 2012

Söndag 11 mars 15.00
Årsmöte i Askersbygården.

Släktforskningens Dag lördag 17 mars
Bildarkivet har öppet mellan 10–15

Stickcafé tisdagar 11.00
Ojämna veckor med start vecka 7.
14, 28 feb. 13, 27 mars 10, 24 april.
Ta med ditt handarbete, så dricker vi kaffe och trivs!

Valborgsmässofirande 30 april 18.00
Sång av Sunne Manskör. Vårtalare ej utsedd. Kaffeservering öppnar 18.00. Brasan tänds 19.15.

Torsdag 7 juni 18.00
Kyrkogårdsvandring.
Guider Olle Gustafsson och Arne Persson.

Midsommarafton 22 juni 13.00
Vid Anneforsskolan klär vi midsommarstången, ta gärna med blommor.
15.00 Midsommarstången reses till musik av Sunnlåt och Sunne Folkdansare. Dans och lek kring midsommarstången. Lotteri. Lanthandeln öppen. Servering av midsommarbakelse och kaffe, varm korv. Svensk Handel bjuder på glass till de barn som har blomsterkrans i håret. Folkdräktsklädda bjuds på kaffe.

Juli. Nävgrötskvällar varje onsdag.
Underhållning av lokala förmågor.

Torsdag 19 juli 18.00
Kyrkogårdsvandring.
Guider Olle Gustafsson och Arne Persson.

Onsdag 1 aug 18.00
Allsång på logen.

5–12 augusti
Kulturveckan i Sunne.

Torsdag 9 augusti 10–14
Barnkulturdagen.

Lördag 11 augusti 17.00
Spelmansstämma med dans på logen. Kaffeservering.
Arr. Folkmusikgruppen Sunnlåt och Sunne hembygdsförening.

Hemlig resa i augusti.

Tisdag 16 oktober 19.00
Bildvisning i Askersbygården.

Stickcafé tisdagar i oktober och november.

Fredag 2 november 19.00
Brasafton med musik av Sunnlåt och diktläsning.

Lördag 10 november
Arkivens dag. Bildarkivet öppet.

December
Julmarknad och Luciafirande.

Med reservation för ändringar.
Se även kommande annonsering.

Kulturveckan i Sunne

Kulturveckan i Sunne 2012
Infaller 5–12 augusti

Kulturveckan anordnas av
STIFTELSEN SELMA LAGERLÖFS LITTERATURPRIS
www.kulturveckanisunne.se

Stiftelsen SELMA LAGERLÖFS Litteraturpris

Hemliga resan 28 augusti

Olle Gustafsson. Foto: Ingegerd Löwgren-Jansson.

Lördagen den 20 aug. 2011 var det dags för den traditionella hemliga bussresan med avgång från Lagerlöfsparken kl. 08.00. Vädret var 16 grader varmt och småregn, något som höll i sig största delen av dagen. Så rullade bussen, lånad från Hjerpe Buss i Lövåsen, och med en rutinerad herre bakom ratten, vår egen ordf. i föreningen Gunnar Andersson vilket borgade för en lika säker som behaglig resa. Färden gick norrut och första stoppet blev i Östmark vid det kända **Memphis Salong & Café** eller **Elvis Caféet** som man mest kallar det för. Där bjöds resenärerna på kaffe och goda bredda smörgåsar.

Sedan åkte vi vidare mot Kristinefors, Bjurberget. Kindsjön och till Bograngen, En stor älgtjur stod ganska nära vägen som han ville se resenärerna från Sunne, över bron vid Klarälven till 62:an där åter en passagerare anslöt. Vidare ställdes färden upp till Värmlands största kraftstation i Höljes, en imponerande anläggning som vi fick komma in i och vi blev guidade av en dam som har jobbat där i 28 år så hon kunde verkligen berätta om dess uppbyggnad. Dess väldiga storlek av dammen gjorde att vi fick oss en riktig promenad i trappor och på starkt lutande väg, allt under jord. Och efter denna för många nog så kännbara bensträckare kändes det gott att åter sitta i den bekväma bussen.

Nu ställdes färden ner till Strandås Gästgiveri (klockan var nu 14.00). Där stod borden dukade för oss och vi åt en välsmakande middag med efterföljande kaffe. Mätta och belåtna åkte vi vidare via Värnäs till Malung där vi hälsades välkomna i Församlingshemmet och vi bjöds på kaffe med dopp för att sen gå till den närbelägna kyrkan där en dam som var mycket påläst berättade om kyrkans långa historia. Därefter bussades vi en kort sträcka till Malungs hembygdsgård med dess unika samling av mycket gamla byggnader m. m, allt högst sevärt.

Sedan rullade bussen norrut till Malungsfors där vi besökte Fredrikssons Konsthantverk, känt framförallt för sitt tennsmide. Här fick nog främst resans damer sitt lystmäte tillgodosett, och vars penningpungar kanske skattades på någon krona, men i gengäld kunde de föra med sig något vackert smycke hem. Klockan var nu 19.00 och äntligen tittade solen fram. Nu hade vi kanske tjugo mil hem till Sunne så vi vände hemåt där vi var strax före 21.00.

Undertecknad framförde resenärernas varma tack till Gunnar som sin vana trogen hållit i ratten och gjort resan säker och behaglig, samt till Mona som arrangerat denna resa och fått allt att klaffa nu som förut på ett synnerligen trevligt och intressant vis. Även om vädret var regnigt denna dag var det inga sura miner hos resenärerna. Alla var glada och nöjda med denna trevliga resa och kan med fog rikta ett varmt tack till Sunne hembygdsförening för en mycket trevlig dag.

Memphis Salong & Café i Östmark.

Vi besökte hembygdsgården i Malung

Gåvor till hembygdsföreningen 2011

Kerstin Meric

1. Tavla "Läsordning" från Askersby skola 1904. Information om Askersby skola samt förteckning över lärare.
   Mats Jansson. Askersby.

2. Kista med snickerihyvlar från Bråruds Snickerifabrik. Brukare orgelbyggaren Per Sundkvist.
   Hör ihop med orgeln vi fick i gåva 2010.
   Kerstin Eriksson, Karlstad.

3. 2 stenyxor samt skolböcker.
   Greta Andersson, Rottneros.

4. Lingonrensningsmaskin.
   David Myrehed, Sunne.

5. 9 ljudkassetter. Ljudupptagningar gjorda av Lars Wennberg 1997–2000.
   Lars Wennberg, Sunne.

6. Värmlands Museums årsböcker, 1916–1970. *Folkskolans läsebok* (17 st) samt andra kulturhistoriska böcker.
   Lars Wennberg, Sunne.

7. Arkivbox med diverse Sunne historik.
   Arkivbox med Sunne historik från Nathan och Per Hedin.
   Lars Wennberg, Sunne.

8. Fotografier svart/vita tagna vid hembygdsgården.
   Lars Wennberg, Sunne.

9. 260 fotografier, mjuknegativ tagna av Eva Östing, (1894–1990) lärarinna i Sunne.
   Kajsa Östing, Karlstad.

10. *Fryksdals-Bygdens* fotosamling. Bilder från 1948 och fram till FB:s digitalisering omkr. 2000.
    Brita Nyberg, Fryksdals-Bygden.

11. Äldre fotografier och tidningsurklipp.
    Sven Ceder, Häljeby.

12. Karta och registerkort till Greta Hedin-Ståhls ortnamnregister.
    Birgitta Ståhl-Furenhed, Linköping.

13. 20 äldre vykort.
    Sven Ove Andersson, Holmsjö.

14. Fotografi "Fryksdalens Motorklubb". Foto: D. O. Holmquist.
    Erling Frykman, Sunne.

15. Äldre barnskor.
    Ann Marie Gottfridsson, Hälserud.

Fryksdalens Gille målar fasaden på Askersbygården.
Fr. v. Ulf Atterfors, Martin Håkansson, Sven Ceder, Jonas Beausang, Göran Mattsson. På SkyLiften Lasse Lindqvist.
Foto: Lars Wennberg

Utförda arbeten 2011

Januari

- Slipade och lackade golvet i östra rummet i Askersbygården. Arbetet utfört av K. Nilssons måleri.

- Drog rör från bergvärmen till nedre plan i Askersbygården. Samt montering av vattenburna radiatorer. Arbetet utfört av Gunnar Andersson, Gert Svensson och Kjell Persson. El-arbete utfört av Göte Oregren.

Februari

- Målning och tapetsering av **Stuga Två** på Sunne Vandrarhem. Arbete utfört av K. Nilssons måleri.

- Bottenvåningen på Anneforsskolan har inretts med en arbetsplats för arkivpersonalen. Köket och kammaren gjordes i ordning till trevliga besöksrum. Arkivet är därmed lättillgängligt för alla vilket har märkts vid speciella tillfällen som Arkivens Dag och Släktforskningsdagar.

Oktober

- Värmlands museum och Länsstyrelsen grävde för dränering öster och norr vid Tingsgården. Lagade även taket på Tingsgården. Gunnar A och Göran J var också med. Värmlands museum och Länsstyrelsen kom och synade om arbetet hade blivit bra. Det visade sig att dräneringen inte fungerade tillfredsställande, då det kom vatten in under Tingsgården. Det blev ny dränering vid norra sidan om Tingsgården.

Gott och Blandat Catering

Faa Olsson

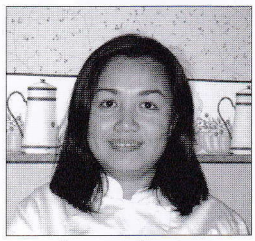

Sedan ett år tillbaka driver jag cateringfirma i hembygdsgårdens lokaler. Jag tog över *Trollbodens Catering* och bytte samtidigt namn till *Gott och Blandat Catering*. Namnet illustrerar den mat jag vill servera. Gott och smakrikt från närproducerade råvaror. Blandat och spännande med smaker från det thailändska och svenska köket.

EFTER AVSLUTAD KOCKUTBILDNING på Lernia i Karlstad i mars 2009, arbetade jag drygt ett år på Selma Spa+, sedan sommaren på Sillegården och hösten på Hotell Selma Lagerlöf innan chansen att starta eget företag dök upp.

Titta in på min hemsida www.gottochblandat.se och låt dig frestas av mina menyer och exotiska rätter.

Greta Ståhl f. Hedin 1913–2011

Birgitta Ståhl-Furenhed, Linköping

GRETA STÅHL, F. HEDIN, insomnade stilla i sitt hem vid 98 års ålder den 8 maj i närvaro av sina tre döttrar. Greta föddes i Värmland som nummer två av de åtta barnen till köpman Nathan Hedin och hans hustru Anna, f. Palm. Hon blev den sista i livet från det livliga och gästfria hemmet.

REDAN NÄR HON GICK I SMÅSKOLAN i Rottneros stod det klart att hon skulle få studera. Efter studentexamen i Karlstad och filosofie magisterexamen i Uppsala, där hon bland annat skrev om Fredrik Dahlgren och om den äldre bebyggelsen i Fryksdalen, blev hon vid 26 års ålder rektor för den nya realskolan i Hoting i Ångermanland, troligen en av de första kvinnliga rektorerna i Sverige. På ferierna cyklade hon runt i Fryksdalen och upptecknade tusentals namn till *ortnamnarkivet.

GRETA GIFTE SIG i Sunne 1940 med smålänningen och läkaren Rune Ståhl. Ovanligt nog finns bröllopet på film! Under krigstiden var de åtskilda i åratal. De bodde sedan i Ulricehamn t. o. m. 1954 och i Linköping fr. o. m. 1955, då Rune blev distriktsläkare i Tannefors, sedermera stads- och länsläkare. Greta arbetade som lärare och var mycket föreningsaktiv, ofta styrelsemedlem. Röda Korset och IM låg henne varmt om hjärtat. Hon verkade inom Selma Lagerlöf-sällskapet och var dess ordförande under 1979–1983. Wermländska Sällskapet, Hem och Skola och Tannefors kyrkliga arbetskrets. Rune och Greta stödde arbetet för tillkomsten av Tanneforskyrkan. Hon var också en mamma som bakade kanelbullar. Under många år var hon medarbetare i *Östgöta Correspondenten*, då hon skrev dagverser av kvalitet under signaturen *Salvia* eller *Torparmor*, ofta med illustration av Lars Guth eller dottern Christina.

Greta Hedin-Ståhl. Foto: *Fryksdals-Bygden.*

SOM FÖRFATTARE AV TILLFÄLLIGHETSVERS var hon efterfrågad och skrev gärna om den älskade naturen i Kindabygden och S:t Anna. Hon skrev enkelt, träffande och underfundigt och gav ut häften med titlar som *Vardagsvers* och *Fryksdalsvers*, de senare på fryksdalsmål och det bästa hon skrev. Hon var anspråkslös och redlig och fick vara klar in i det sista. Det var hennes största önskan att få stanna i sitt hem till slutet och hon var så tacksam att det kunde bli så. Hon lämnar ett stort tomrum.

**Kopia av Greta Ståhls upptecknade ortnamnarkivet finns i Sunne hembygdsförenings arkiv.*

Till minne av Greta

Greta får själv berätta sina minnen från Skarped i Rottneros, där hon föddes och bodde tills hon blev tolv år. Berättelsen slutar abrupt eftersom den skrevs ut innan den var färdig. Kanske finns fortsättningen bland alla de hundratals dokument hon lämnat efter sig.

Minnen från Skarped

Greta Ståhl

Skarpedsboden. Bilden är en gåva från Marie-Louise Karlsson, Färgelanda.

Den gamla handelsboden i Skarped finns inte längre kvar, den som var min och mina sju syskons barndomshem. Och därmed har också en epok och en livsstil försvunnit, som riskerar att bli glömda, om ingen längre kan berätta om dem. Det finns inte så många kvar av den generation, som upplevt tiden omkring första världskriget. Därför känns det som en plikt att nedteckna några minnen från denna tid att bevaras av barn och barnbarn.

Min far Nathan Hedin övertog brukshandeln 1910 och bosatte sig där med sin fru, Anna Palm. Där föddes sju av de åtta barnen, alla utom Ingrid, som kom till världen på en privatklinik i Karlstad. Handelsboden i Skarped hade ett strategiskt läge, mitt emot den pampiga kvarnen vid forsen. Dit kom bönderna från byarna i trakten för att mala sin säd. Enligt uppgift från min bror Per kunde ända till hundra hästar samlas där samtidigt vid sekelskiftet. Givetvis passade bönderna på att förse sig med kaffe och socker, såpa och sill i affären, ibland i utbyte mot smör, ägg, lingon och blåbär. Under första världskriget sålde pappa bär till Tyskland, liksom Tage Erlanders far.

Vi barn sprang ofta till kvarnen. Jag minns ännu den söta doften av mälder, som vi brukade kalla mäller. Vi brukade få en handfull att smaka på och tyckte det var riktigt gott. En liten men brant backe, "Mjölnerbacken", ledde till mjölnarens bostad. Mjölnaren hette Bergfeldt och hade

flera pojkar. Där nere låg ett hönseri, ägt av Bruket och skött av "Höns-Kersti" med dottern Anna. I själva bostaden hade de en äggkläckningsapparat, som vi tyckte det var roligt att titta på. På väggen i köket hängde en tavla med motivet ålderstrappan.

VID ÄLVSTRANDEN hade vi ett litet badhus, där vatten från forsen strilade in. Där rådde en speciell atmosfär av solvvärmt vatten. Intill den låg vår eka. Den kom att bli avbildad på en tavla av en målare. Den köptes längre fram av pappa. Vår badplats utgjordes av en liten pöl med stillastående vatten, som gett den namnet "Pessömpa". En större vik på andra sidan kallades Mjölnervika, och vi klev i vattnet från en urholkning i klippan, som fått namnet "Ravsköra".

DE DRASTISKA NAMNEN hade vi lärt oss av grannbarnen. Över klipputsprång och stenar kunde vi ta oss nästan torrskodda till en liten holme, Öa. Där växte björkar, liljekonvaljer och förgätmigej, som vi band kransar av till Mors dag. Bortom ön löpte timmerrännan. I älven fanns gott om fisk. Pappa fiskade gädda och ål bland annat. En gång hade en utter fastnat i en mjärde, och av skinnet gjordes en pälskrage och muff till Mamma. En annan gång hade pappa Gunnar med sig då han fiskade men märkte efter en stund att pojken, fyra–fem år då, hade försvunnit. Utom sig av oro rusade han hem och frågade om någon sett till Gunnar. Och tack och lov hade han gått hem på egen hand.

VI HADE INTE LÅNG väg till skolan. Förbi kvarnen och kraftstationen via en bro ovanför forsen och en liten backe. Ofta såg vi strömstaren dyka i forsens virvlar. Den häckade där. I skolhuset inrymdes en sal för småskolans två klasser, som undervisades samtidigt, och en sal för folkskolan. Där förekom varannandagsskola, och Karin gick där. Småskollärarinnan Dina Risberg, som kom från Göteborg, var en respektingivande kvinna, lång och rak med valkfrisyr och höghalsade kragar. Olydiga elever kunde få smäll på fingrarna av hennes linjal. Hon bodde i en liten lägenhet på skolvinden. Jag fick ibland gå dit med något ärende från Mamma och bjöds då på hennes läckra vaniljkakor. På vinden hängde en tavla med motivet *barnens skyddsängel.*

NÄR JAG VAR tre–fyra år retades hon med mig och sa:

– Greta är ful!

– Nej, Greta är fin! sa jag, för det brukade andra tanter säga. Jag måste väl också berätta en episod från småskolan, som mina barn nog fått höra flera gånger. Skolan hade fått besök av en skolinspektör. Andra klassen fick läsa sagan om vitgröten, som rann och rann. Efteråt frågade Fröken, om någon kunde berätta sagan, men ingen vågade försöka. Första klassen hade skrivövning, men lilla jag hade tjuvlyssnat och sträckte upp handen och berättade sagan som ett rinnande vatten. Inspektören frågade:

– Har hon haft den sagan i läxa?

– Nej, sa fröken och yttrade sig mycket berömmande om mig. Ja, det här skulle jag väl inte ha fått veta, om inte tant Dina på senare år ofta berättat det för mig. Och varje gång som om jag inte hade hört det förut.

SKOLLÄRARE N J G SUNDELL var en originell man, enögd och försedd med klumpfot. Men hans lyte verkade inte ha tryckt ner honom. Han hade ett hetsigt humör och visste att sätta sig i respekt. Han fru Emmeli var dotter till mjölnaren Sundström. Sundell lär ha bett flickorna i trakten att baka till någon fest på skolan med "baktanken" att fria till den som lyckades bäst. Det var förstårs mjölnardottern. Han var fiskare och jägare och Pappa följde ofta med honom på jakt.

VI FICK LÄRA OSS dikter utantill, bland annat Geijers *Odalbonden.* När jag skrev uppsats i studentexamen fick vi ämnet *Vikingen och Odalbonden*, och då kunde jag dem ännu utantill. Så det var lätt att få en hygglig kria. De sex barnen Sundell fick alla god utbildning. Sven blev jägmästare, Karl präst, och Bengt for till Amerika. Ebba blev kassörska på brukets postkontor, Ingeborg sjuksköterska och Ulla skolkökslärarinna. De var alltid snälla mot oss barn. En jul fick vi sagoböcker av Karl. Jag fick en av Beatrix Potter, *Lilla Kurre Hoppelopp.*

HANDELSBODEN i Skarped var en långsträckt tvåvåningsbyggnad med affären på nedre botten och bostaden på övervåningen. Affärsdelen upptogs också av kontoret, där biträdet bodde, och en packbod. Till bostadsdelen kom man från en veranda in i en rejäl farstu. Innanför den låg ett mörkt utrymme, som kallades bageriet men användes som källare för konserver, saftflaskor och lingonkrukor. Nedanför trappan fanns också en skrubb, där Pappa lär ha haft en kattuggla, som användes vid fågeljakt. Ovanför trappan kom man in i en tambur med dörrar till vind, kök och matsal. Köket hade vedspis, zinkdiskbänk med rinnande vatten och skafferi. Och så fanns det en liten jungfrukammare. Kökssoffan var en anlitad lekplats för oss barn. En strykbräda blev disk, då vi lekte affär. Och då vi lekte sjukhus fick vi medicin genom att skölja ur tömda karamellburkar, som det varit bröstkarameller i.

VI HADE VANLIGEN två jungfrur, en barnjungfru. De hade dryga ar-

forts. ☞

betsdagar och bara några tior månadslön men stannade ofta länge. Svea Karlsson från Bräkne-Hoby vore värd ett särskilt kapitel. Hon hade kommit till Rottneros med flera andra från Blekinge för att rensa betor men blev kvar hos oss. Hon läste mycket och hade högar med tidningsurklipp med följetonger, som jag fick låna. Hon skrev också vers. Och när hon rensade i grönsakslanden fick jag sitta bredvid och läsa högt för henne. Hon uppehöll kontakten med familjen också sedan hon slutat hos oss. Elin Högberg från Säffletrakten var en mera robust typ med ett hjärta av guld. Hon kom ibland och hälsade på oss på senare år och kom i håg våra högtidsdagar. När Mamma var borta hörde det till att vi skulle överraska henne vid hemkomsten. Och överraskningen bestod alltid i att vi skurat köksgolvet.

MATSALEN VAR ett stort fyrkantigt rum över husets hela bredd. Där fanns en vit kakelugn liksom i de andra rummen. Telefonen var placerad vid dörren i tamburen. Vid fönstret mot väggen stod en blomhylla med många avsatser. Därintill en hörnbänk med inskriptionen: *God vän är alltid välkommen* i kantiga bokstäver. I linneskåpet fanns inte bara linne. Där låg min och Karins sammetshattar, mörkblå med svandun på brättet. Vi fick prova dem ibland, men jag minns inte, om vi använde dem. Mitt på golvet stod matsalsbordet och vid bortre väggen pianot, en Hoffmantaffel. Om vi skyndade oss att bli klara vid läggdags, fick vi springa runt bordet i trav och galopp, medan Mamma spelade *Ölänningarnes marsch*, eller Ölänga mass, som småsyskonen kallade den.

RESTEN AV VÅNINGEN var uppdelad i två filer. Till vänster låg sängkammaren med två stora järnsängar, nattduksbord med marmorskiva och lavoar. Men då barnskaran växte fick den bli barnkammare och Mamma fick rummet innanför till sovrum, och ett litet rum på hörnet blev Pappas.

I DEN HÖGRA filen låg gammelstugan med allmogemöbler. Den var nog ofta oeldad. Där stod en rymlig kista som kakor förvarades i. Och så fanns det några pussel med motiv av Carl Larsson och Anders Zorn. I gammelstugan firade vi julafton. Där stod julgranen och en jul den gröna kälken som jag fick i julklapp. Därefter kom ett litet rum, som kallades "Mammas fina rum" men användes som gästrum. Där stod det lilla björkbordet, som jag fick i studentpresent. Slutligen återstod ett rum på tvären, som inretts på senare år åt Pappa med skrivbord och bokhylla. Där kunde jag hitta någon sagobok, t. ex. *Sagoprinsen*. I det rummet låg Mamma när Sven föddes 1923.

I BARNKAMMAREN fanns en soffa och flera sängar. En vitmålad spjälsäng stod nära kakelugnen och luktade ofta svedd målarfärg. På morgonen väcktes vi av att barnjungfrun kom in och tände en brasa. En gång när Bror var tre-fyra år och skulle sova middag, hade han hittat en skokrämburk och smort in sig med.

Affären

I affärens packbod förvarades tunnor med sirap och såpa mm. Och under bärsäsongen avlånga bärlådor utan lock. Det hände en gång att ett biträde lyfte Pelle i benen och lät honom äta blåbär direkt ur en låda. Han var liten och lätt, och ibland kastade biträdena honom mellan sig innanför disken. Då jag kom från skolan, tog jag vägen genom affären och läste följetongen i Fryksdals-Posten. Det var ofta rövarromantiska berättelser av Leonard Strömberg. En hette *Tiggargrevinnan*. På tal om läsning fick jag redan i småskolan läsa Viktor Rydbergs dikter och deklamerade *De badande barnen*. Jag hade fått ett poesialbum men använde det till frimärksalbum. Jag hade först skrivit en vers, som jag sedan suddat ut, men den gick ändå att läsa.

O, fors, du som brusar vid min hembygds strand!
O, skog, du som susar så sakta ibland!
Min hembygd, du fagra och sköna!
Ack, vad det är vackert i Värmeland!
(omkr. 1923)

Trädgården

Trädgården liknade inte någon annan trädgård jag sett. Den låg på en kulle bakom huset, och där fanns allt man kunde önska. Från en björkdunge med sippor och konvaljer högst upp på krönet till en porlande bäck och en klunga alar längst ner mot landsvägen. Sluttningen bakom huset upptogs av en fruktträdgård med äpple- och päronträd. Mitt i trädgården ledde en stig upp till en liten platå med en tresidig träbänk. Där satt vi ibland och drack saft, t. ex. första maj, då torra löv skulle ha räfsats bort. På andra sidan om stigen var kullen gräsbevuxen, och där brukade vi rulla ner för hela backen. Nedanför den stod en liten bänk, där vi blev fotograferade i en rad med Mamma. Där stod också ett solur. Grönsaksland och hallonhäck hade vi också förstås och en syrenberså.

OCH SÅ FICK VI en fin liten lekstuga, rödmålad med vita knutar och veranda. I köket fanns en riktig liten järnspis, som det gick att elda i och t. o. m. laga mat på. På vintern byggde vi snöhyddor och snölyktor med ljus

i. Vi hade inga uthus på tomten utan fick gå en bit på landsvägen till en uthuslänga med vedbod och dass. Dit gick vi i samlad trupp på kvällen, uppmanade av Mamma "att gå ut i friska luften på dass". En morgon hade Bror, sex år, försvunnit från barnkammaren och återfanns i vedboden, sysselsatt med att hugga ved. Han hade nog fått en egen liten yxa.

INNAN VI BÖRJAT SKOLAN fick vi hämta posten på Brukets kontor i en tung axelväska. Vägen dit var ganska lång med brant backe, Fabriksbacken, att passera. Tvärs över den låg en halvt nedfallen trädstam, en pil. Enligt traditionen fick den inte sågas ner, för då skulle herrgården brinna upp. En förvaltare lät ändå ta ner den, och kort tid efteråt brann herrgården, 1929. På vår tid hette förvaltaren Trahn. Han fru var pianolärarinna, och Karin och jag fick ta lektioner hos henne. De hade tre barn, och familjen hörde till våra vänner. Andra umgängesvänner var kamrer Carlssons, som bodde i Kavaljersflygeln på Rottneros, och i viss mån major Påhlsons. Deras barn brukade gratulera mig med bigarråer på Margareta-dagen.

I ROSSGROPEN på vägen till Rottneros bodde "Amanda på Gropa". Dit gick vi barn ofta med hönsmat i små plåthinkar, som varit sillburkar. Hon hade Allers, som vi fick läsa, så vi gick gärna dit. Och så använde hon toppsocker till kaffet. Familjen hade också vänner och bekanta i bondbyarna i trakten, t. ex. Ed, som låg närmast, och Soneby. I Hånsjö skola bodde lärarparet Höjde. Deras fosterdotter Elna blev mamma till fotbollsspelaren Kurt Hamrin. En sommar var Mamma och barnen inackorderade i en bondgård mitt emot skolan. Då var vi ofta hos Höjdes och blev trakterade av tant Anna, som fick smeknamnet "Tant Smörgås". Vi gick ibland till fots, en halvmil. När Elna bodde hos oss, retade vi henne för att hon hade livstycket knäppt bak, inte fram som vi.

DÅ PAPPA ÖVERTOG affären måste han skaffa häst och vagn för att transportera varor, som kom med ångbåt till Rottneros brygga. När Fryksdalsbanan byggts 1913, kom varorna till Rottneros järnvägsstation strax intill. Bilarna var sällsynta på 1920-talet. Och då vi åkte efter häst, frågade alltid Karin, om hästen var rädd för bilar. En jul hade Pappa planerat att åka till julottan i Sunne med släde. På natten blev det över tjugo grader kallt, så Mamma var tveksam om vi skulle fara. Men vi packade ner oss under filtar och skinnfällar, och ingen förfrös näsan ens.

EN MINNESVÄRD upplevelse var kungsparets värmlandsbesök 1919. En grupp skolbarn stod uppställda vid vägkanten, där kortegen skulle passera. Den stannade också, och kung Gustaf V och drottning Viktoria klev ur bilarna, och jag fick niga för dem och överlämna en bukett blommor. Pojkarna hade bara ögon för bilarna. 1:a maj tågade folkskolebarnen till Rottneros herrgård och sjöng vårsånger för herrskapet samt blev bjudna på förtäring. Skollokalerna användes för sammankomster av olika slag, särskilt frikyrkliga möten. Mamma och Pappa började hålla söndagsskola där. Och Mamma gick på vävkurs en tid.

ÅR 1923 ANNONSERADE Mamma efter en hjälp i hushållet, och så kom Rakel Kullgren till oss. Hon visade sig vara en fil. mag. och ville byta miljö efter en uppslagen förlovning. Hennes föräldrar var Kinamissionärer, och hon hade själv verkat i Kina. Hon var en charmig, mångkunnig och musikalisk dam. Bl. a. introducerade hon Birger Sjöbergs *Fridas visor* i vår familj och i sunnetrakten.

OCH SÅ FICK HON ge mig privatlektioner, då jag skulle hoppa över sista klassen i folkskolan och tentera till realskolan i Sunne. Karin hade börjat där 1923 och var inackorderad under skoltiden. Vi hade många goda vänner i Sunne, så som skohandlare Wennerlunds familj och Löfgrens och Karin Björk, som innehade "Systrarna Larssons manufakturaffär". Hos dem fick jag bo och trivdes utmärkt bra. Jag delade rum med Tant Karin, men hon var ju i affären på dagen, då jag läste läxor. De hade ett hembiträde, som lagade väldigt god mat, inte minst plättar. Där bodde jag ett år, 1924–1925.

I MAJ 1925 flyttade familjen till den nybyggda Köpmangården. Flyttningen deltag jag inte i. Jag behövde bara ta dit mina grejor till flickrummet, Pelle och Gunnar fick gå till fots men erbjöds att åka med en hästskjuts en bit på vägen. Som de flesta barn hade vi smeknamn: Geka, Boppa, Pelle, Gyng-Gyng, Lillan och Fensicken.

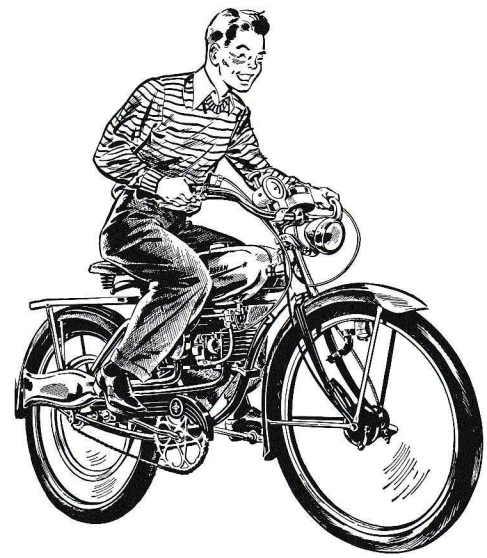

Sunne i mitt hjärta

Ingegerd Löwgren-Jansson. Foto: Privat

Min syster Margareta och jag matar änderna i Lerälven.

Det finns händelser i livet som man minns klarare än andra – som det liksom skimrar om. Ljusa minnen som gör att man ler när man tänker på dem. Det kan vara små, vardagliga upplevelser. Som det jag var med om på 50-talet, härliga, skimrande sommarveckor i Sunne. Jag var inte bortskämd med dyra saker, men det jag hade omkring mig var kärlek, omtanke, hjälpsamhet och värme. Jag var ett lyckligt barn med små anspråk.

Jag bodde med min familj i Arvika och fick varje sommar, en vecka, vara hos pappas faster och farbror i Sunne. De hette Anna och Oskar Andersson och bodde vid Lerälvens mynning. De var barnlösa så jag antar att huset blev fullt när vår familj besökte dem. Jag var väldigt "pratglad" fick jag ideligen höra. Vi hade inte bil på den tiden så resorna till och från Sunne gick med andra färdmedel. Pappa hade motorcykel så han och mamma åkte på den. Min syster och jag fick ta bussen över Mangskog. Det var i sig ett äventyr eftersom vi aldrig åkte buss annars.

Farbror Oskar var timmerman vid Lerans såg och enormt fotbollsintresserad. Han såg alla matcher på Kolsvik. Men hans största passion var att hålla deras trädgård i trim. Inte ett grässtrå i grusgången, inget ogräs i rabatterna! Raka fina kanter på gräsmattorna, som om de skurits efter linjal. Blommorna var större, grannare och luktade mer än någon annans. Det prunkade.

Vi sov alltid på övervåningen. Sov och sov förresten! Man vaknade varje gång ett tåg eller en rälsbuss passerade bron. Det skakade i hela huset. Jag minns ljudet: ka-dunk, ka-dunk, ka-dunk.....man hann inte vänja sig på en vecka.

På morgnarna fick man frukost ute i trädgården under ett parasoll. Faster Anna var morgontidig av sig och hade varit uppe i ottan och bakat bröd som luktade alldeles ljuvligt. Tydligen var det flera än vi som tyckte det för änderna, som vi brukade mata nere vid Lerälven, i änden på gräsmattan, kom för att få sig en bit bröd. Konstigt, men jag minns inte att det regnade någon gång! Men det gjorde det nog aldrig i ens barndomsdagar!

Min syster och jag fick låna ekan och vi rodde en bra bit upp i Lerälvens kringelkrokar. Jag kan minnas lukten av dy än idag. En snok simmade vid älvkanten, änder kvackade...

En gång var jag med pappa och farbror Oskar och metade vid Lerälvens utlopp i Fryken. Timmerlänsarna låg runt oss.

– Här är det bra! Sa farbror Oskar med sin myndiga stämma, och det var just vad det var!

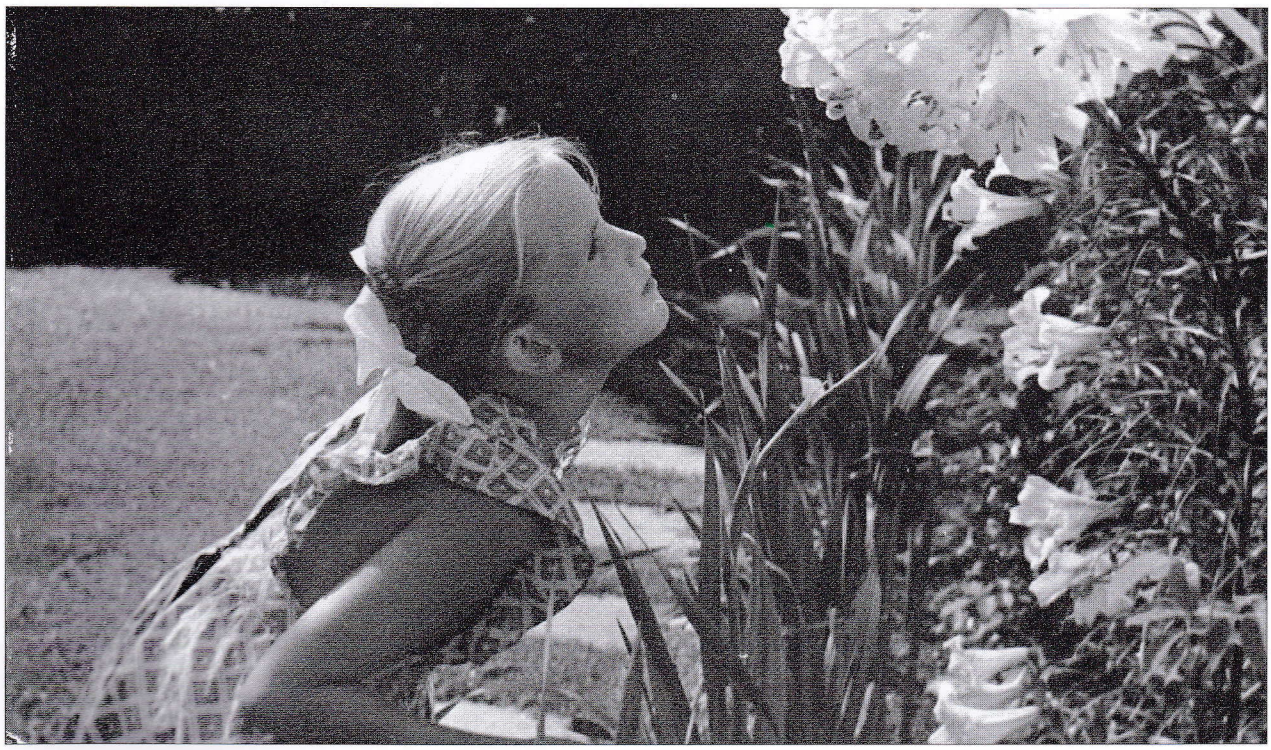

Jag beundrar de vackra liljorna i farbror Oskars rabatt.

DET HAR VÄL aldrig nappat så varken förr eller senare för flötet dök ideligen. Så plötsligt dök det djupt och jag förstod att nu satt den verkligt stora fisken på kroken. Det darrade rejält i linan men jag klarade att få upp fisken i ekan. Det var den största braxenpankan jag sett. Som ett dasslock! Fisken fick inte ätas eftersom den tagits vid sågen och där var vattnet förorenat, så farbror Oskar tog hand om den på något annat sätt. Hur vet jag inte! Å, så roligt det var! Ett riktigt äventyr.

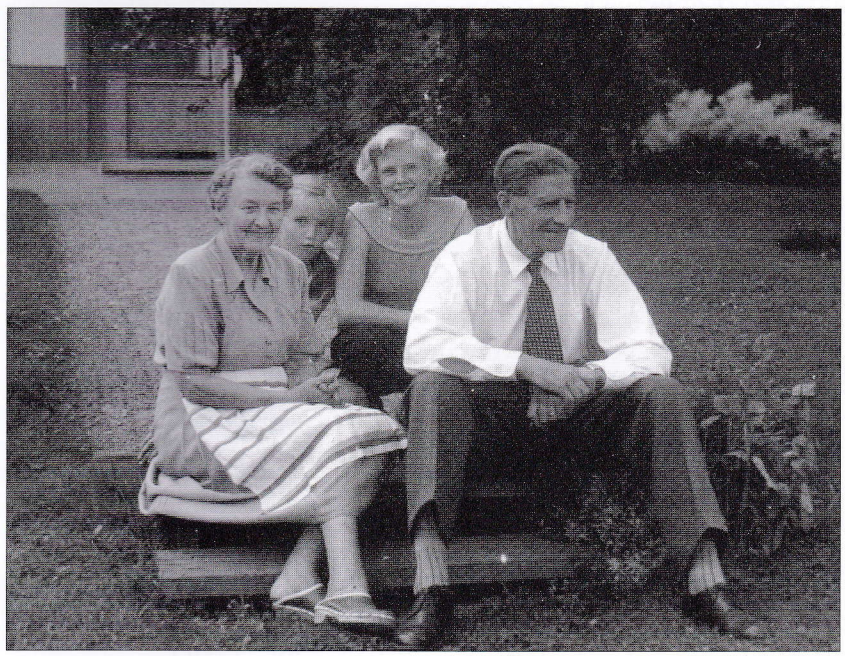

Faster Anna, jag, min syster Margareta och farbror Oskar njuter av morgonen.

DET VAR DANSKVÄLLAR på Kolsnäs och man hörde musiken därifrån. Vi rodde ut på Fryken någon gång för att komma lite närmare och få en släng av stämningen. Man var alldeles för liten för att kunna gå dit, men man kände ändå spänningen i den för mig, främmande världen.

DE STÖRSTA BLOMMORNA som fanns i rabatten var liljor och det är dem jag luktar på här på fotot. Min pappa var fotograf den gången och bilden hamnade på lärartidningens omslag. Skolinspektör Gustaf Hörberg i Arvika hade ombesörjt det utan min vetskap.

TIDEN GÅR OCH efter att ha bott på åtskilliga platser i Sverige så bor jag nu, sen 9 år tillbaka, just i mitt hjärtas Sunne! Men huset vid Lerälvens mynning går inte att känna igen. Jag blir bara beklämd när jag ser dess förfall och vänder mig hellre till mitt inre för att minnas allt det fina, som jag upplevde då, på 50-talet.

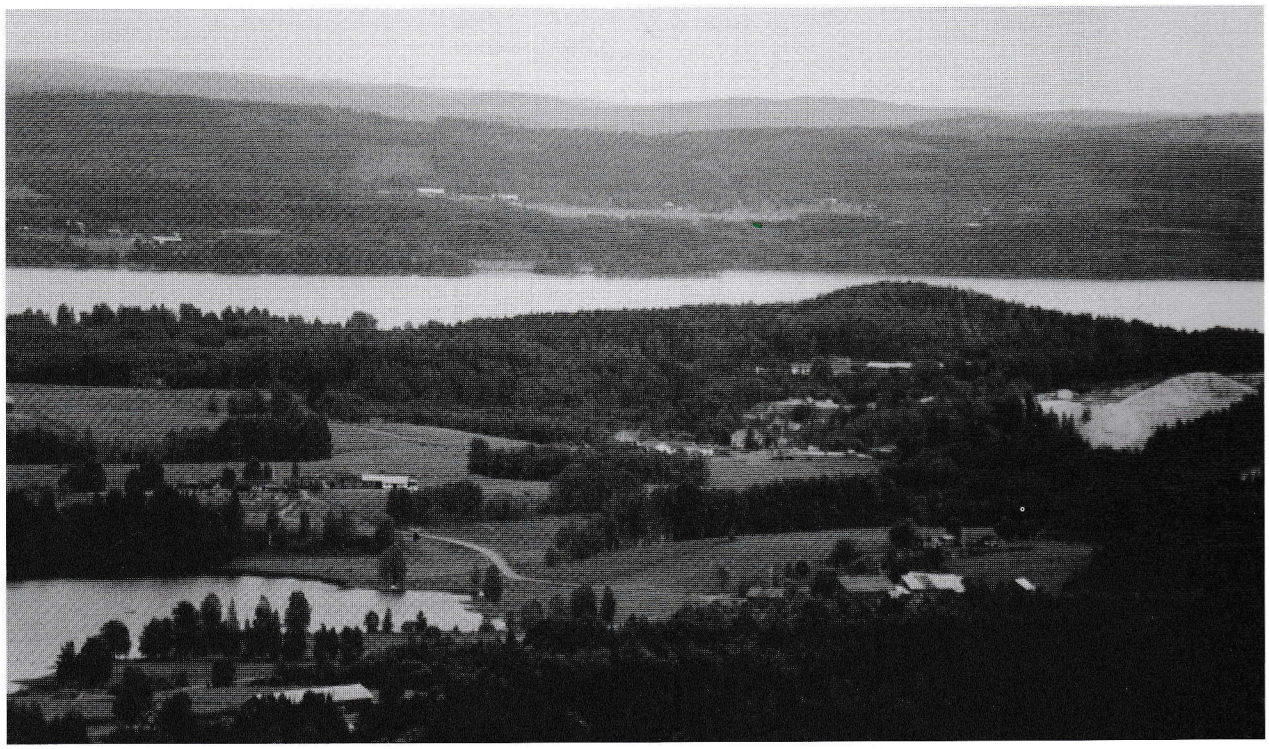

Utsikt från Finnfallet. Rottnesundsbygden med Västansjön närmast och Rottnen i bakgrunden. Foto: Ragnar Magnusson.

Barndomsminnen

Ragnar Magnusson

Kommen i tidsnöd återger jag text ur min första bok *Fryksdalsbygd*. Då, på 1930–1940-talen före slalombackens tillkomst, var Rottnesundsbygden föga känd av främlingar. De enstaka turister som tog av vid Rottnerosskorset hade kanske Selmas berättelse *Stenen i sjön Rottnen* i minnet när de letade sig fram på den slingriga grusvägen. När så den trånga dalen öppnade sig för dem hade de måhända överraskats av värdigheten i sceneriet och hänfört berömt naturens djärvhet och skönhet.

På sin fortsatta färd hamnade de vid Rottnens sydspets och antagligen sporde de Johan i Smea, som sotig och barsk lämnat smidesstädet, efter den sägenomspunna stenen. Inför en sådan enfald hade säkert Johan lagt upp ett rungande gapskratt varpå han blivit allvarlig och visat dem vidare på vägen för han stod aldrig handfallen och gjorde aldrig en människa besviken. Människorna i bygden var som annorstädes. Normal jämvikt rådde mellan goda och onda, fattiga och rika och religiösa och syndare, med de två sistnämnda kategorierna jämt fördelade på de övriga grupperna.

Gränsen mellan de olika skikten var diffus och flytande. Någon kunde ena dagen betecknas som en styv och hederlig arbetare av den bonde som lejt honom och senare, när han begärde anständigt betalt för sitt arbete, stämplas som samvetslös roffare av samma person. Detta var dock ganska sällsynt, man levde i någorlunda sämja ute i byarna, de flesta strävade åt ett håll, att hålla bygden och sig själva vid liv. Synden och omoralen var av den tämligen oskyldiga sorten.

Jorden, skogen, flottningen och Rottnerosfabriken, detta var de komponenter som bestämde överlevnadsvillkoren för flertalet av människorna. Som avgjorde om turerna till Hånsjöboa skulle bli lustfyllda vandringar med späckad portmonnä eller tyngas av skuldmedvetna anspråk på at få "skriva upp", förstärkta av handlarens bekymrade hummande.

Hånsjöaffären och skolan, där hade man liksom bygdens centrum. I närheten fanns också bygdegården och det lilla sågverket. Här låg de samlade och här fanns det förenade utbudet för livets nödtorft, lärdomen, synden och arbetet. Som motvikt flankerades de av Missionshuset och Smyrnakapellet där de andliga behoven tillfredställdes.

Vid Åråsbron hade Johan i Smea en kiosk där vi när som helst på dygnet blev betjänade och där vi samlades när inga andra nöjen stod till buds. Här smuttade vi på sockerdrickan och frossade på fuktunkna kexpaket och retades med någon halvgammal ungkarl som försökte dricka sig i stämning på den alkoholsvaga ljusan.

I Brotstorp drev Ragnar i boa, som namnet anger, en liten affär. Den var alltid öppen och reste Ragnar bort visste alla var nyckeln fanns och hade bara att gå in och förse sig. Betalningen lades i en ask under disken.

Skolhuset var en timrad byggning som inrymde både småskola och folkskola. Under tjugo- och trettiotalets arbetslöshet och brist på andra meningsfulla sysselsättningar ökade barnaalstringen dramatiskt. Detta gjorde att även Missionshuset vissa år fick tas i bruk för skolundervisningen.

Nog kände vi smågluttar en viss uppgivenhet när det gnisslande vändkorset vid skolans uppfart, första gången släppte in oss. Byggnaden reste sig stor och väldig framför oss, stram i linjerna som en gammal skolmagister. Gruset i de strikt krattade gångarna knastrade strävt och den imponerande hästkastanjen blickade strängt ner på oss. Vad små vi kände oss! Vi lämnade friheten bakom oss för att bland bläckplumpade skrivböcker, svårstavade ord, rödbockade provräkningar och kritgnisslande tavelproblem söka oss den lärdom som erfordrades när vi sedan skulle motas ut i de vuxnas värld.

För dem som besatt lite fantasi var inte skollivet äventyrslöst. Mest spännande var hängbron över Rottnaälven som förkortade skolvägen för Brotstorpsongera. Vilken hissnande upplevelse att sätta den i gungning högt över älvens virvlande vattenström, hänförda av flickornas förskräckta skrik, de tumstjocka vajrarnas gnissel och broplankornas torra knarrande.

Finnfallets slalombacke på 60-talet. Foto: Ragnar Magnusson.

Detta att någon av oss skulle ha pinkat i nacken på maskinisten när Erik-båten med sitt timmersläp passerade under bron var nog mera framsprunget ur ett önsketänkande än från en verklighetshandling. Jag fick i alla fall aldrig uppleva detta djärva tilltag – tyvärr!

Vår lärare var ovanligt rättvis, han bestraffade och berömde utan att det minsta snegla på våra föräldrars sociala status vilket särskilt vi, som hamnat långt ner på samhällsstegen, räknade honom till godo. Med strama tömmar höll han oss alla på den smala vägen. Att han också ställde envisa krav på att vi skulle tillgodogöra oss den lärdom han förmedlade skulle ha gjort honom något ovanlig i dagens skolliv.

Henry blev min bänkkamrat genom hela skolan och gav mig många trivsamma minnen från den tiden. På ett sällsamt sätt lyckades vi komplettera varandra genom ingående samarbete och lyckades vi krångla oss igenom samtliga klasser utan att bli kvarsittare. Kvarsittning var det

forts. ☞

grymmaste som kunde drabba en elev. Att bli stämplad som obildbar efterlämnade oftast oläkbara sår i de ungas känsliga sinnen och utplånade självkänslan. Att få den ljusa och stämningsfulla examensdagen omvandlad till en kvalfull väntan på den oundvikliga domen. En skammens dag för eleven och föräldrarna.

Kvarsittningen var en skamfläck som nu tycks ha försvunnit ur skolstadgarna. Till vår lärares heder skall sägas att han aldrig tillgrep denna åtgärd utan satsade envetet på att få oss över de kunskapströsklar som erfordrades.

Nu var det inte så att Henry och jag fuskade för att klara oss, detta tillät inte disciplinen. Förklaringen var att jag någorlunda behärskade matematiken – jag sågs som lite avvikande på grund av detta – och Henry övriga ämnen vilka för mig var rena natta, och genom att inför varje skrivning tvångsmata den andres hjärna med sitt eget överskott lyckades vi undgå de förhatliga BC:na.

Det var inte enbart skolans nyttiga lärdomar vi förkovrade oss i. Samtidigt utvecklade vi oanade talanger när det gällde att förgylla vårt dammiga travande till och från skolan. En av de mest uppskattade förströelserna var att åka slänggunga på någon av de otaliga grindar som bönderna envisades med att spärra byvägarna med. Detta var i grindägarens ögon en oförlåtlig handling och vi hotades med att hängas i öronen och andra otrevliga bestraffningar när han en gång fick tag i oss – vilket han aldrig fick! Tänk vad mycket dagens skolskjutsåkande ungdomar går miste om!

En dag hade vår lärare i en fåfäng förhoppning att få lite stil på oss, programmerat vissa regler angående artighet i våra träskallar. Vi hade fått öva oss att lyfta på mössan och bocka liksom flickorna att niga, ibland så djupt att vi under några upphetsande ögonblick skymtat nerkanten på deras flanellbyxben!

Läraren förespeglade oss ivrigt att artighet i umgänge med äldre så småningom skulle befrämja vår framgång här i livet. Grannen Evert var min följeslagare på hemvägen och vi brann av iver att få visa våra färdigheter. Dock fann vi att de få mötande som uppmärksammade oss stirrade oförstående på vårt krumbuktande. Några misstolkade vår ambitioner helt:

– Nu har säkert satongera nått jäkelskap i tankera när de fjäsker på detta vise, fastslog några bybor, med stöd av tidigare erfarenheter.

Efter detta beslöt jag att avstå från hövlighetsutövandet resten av dagen. Evert tog mer allvarligt på sin uppgift och såg sig om efter ett nytt testoffer. Det blev bysmeden. Denne var som de flesta smeder utrustad med väldiga kroppskrafter och ett ettervasst humör. Följdaktligt var han ett uppskattat mål för våra pojkstreck. I sitt oförstånd utvalde Evert alltså smeden att prova sin hövlighet på där denne stod i smeddörren och grinade argt mot oss. Kanske han överdrev sin artighet och bockade lite för djupt och svepte mössan lite för länge i landsvägsdammet så att smeden fann hans ovanliga uppträdande provocerande. Hur som helst dängde han till Evert en örfil så att denne blev hängande över en rostig pinnharv.

– Slyngel! Fördömda pôjkuschling! Du tror du kan driva gäck mä hyggligt folk hur som helst va? En gång till och jag kommer att dra tarmarna ur dej ditt syndfulla beläte! Efter ytterligare några märgfulla förmaningar släppte han Evert och vi lommade slokörade hemåt. Evert en erfarenhet rikare, hårdhänt vunnen. Nästa dag singlade han en stor sten i smedväggen vilket fick smeden att rycka upp dörren och storskrattande ryta:

– Nu känner jag igen dej pôjksate, men försök inte mä tåcker dômheter som i går för då går dä åt helskock mä dej! Av detta framgår, sa Evert senare:

– Hövlighet bör bedrivas med måttlighet och urskiljning, då den lätt kan missuppfattas.

Sunne församling
tel. 0565-68 85 50
www.svenskakyrkan.se/sunne
Svenska kyrkan

Allt har sin tid

Margareta Fredriksson

Ovanstående är titeln på Mai Hedins nyutkomna bok om liv och verksamhet i och omkring Sunne kyrka, Prostgården och Stora arrendegården. Arbetet kring boken har tagit sin tid.

Mai Hedin signerar sin bok. Foto: Kerstin Meric.

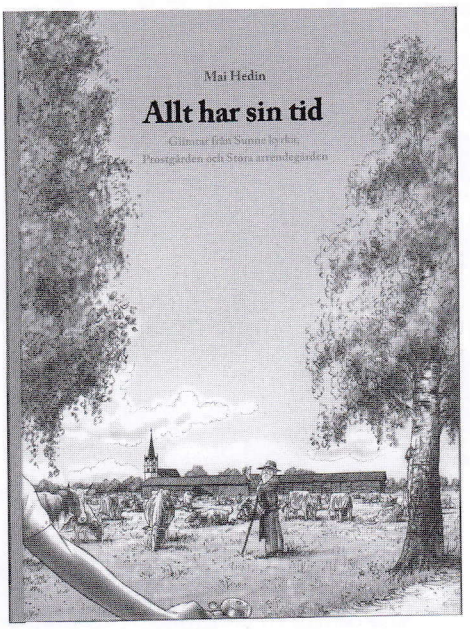

Omslaget är signerat Pål Jansson.

Mai har dokumenterat området under ca tio år med hjälp av kartor, brandförsäkringsbrev, kyrko- och sockenprotokoll m. m. Från sin egen tid på gården har hon haft tillgång till dokument och personliga minnen som hon delar med sig av. Hon vill berätta för nuvarande och kommande generationer något om vad som har utspelat sig på det område som nu har förvandlats till begravningsplats och till villaområde.

Boken är illustrerad med kartor och fotografier och utgör med sina glimtar ett historiskt dokument över en svunnen tid. Det nyaste fotot är taget av Bengt Krönström hösten 2011 och illustrerar den äldsta tiden med arkeologiska utgrävningar av området. De äldsta fotona är från 1860- eller 1870-talet

Sunne Hembygdsförenings bildarkiv har ställt ej tidigare publicerade foton till förfogande. Äldre sunnebor känner säkert igen miljön i de foton från Arrendegården som bl. a. Göte Oregren bidragit med från 1940- och 1950-talet.

Martin Håkansson har skrivit om sin tid som arrendator på Arrendegården. Olle Gustafsson och Kerstin Meric har skrivit om verksamhet på Torvnäs. Även citat ur Göran Tunströms böcker illustrerar livet runt kyrkan. Klockargårdsområdet med skolor berörs i framställningen. Prostskogen med sina torp har fått ett eget kapitel. Mai Hedin har under arbetets gång sagt:

– Tänk om de människor som har levat här på området kom fram och berättade hur det har varit här! Vissa foton och dokument som har dykt upp har upplevts som exempel på just detta på ett nästan övernaturligt sätt.

Den kulturmiljö som kyrkans prästgårdar representerar håller på att försvinna runt om i landet alltefter som dessa avyttras. Sunne Prostgård och Stora arrendegården kan exemplifiera vad som händer även på annat håll.

Boken finns att köpa på Fernlöfs Pappershandel, COOP i Sunne samt Kvarngatans Tobakshandel. Pris 275 kr. Även Sunne Hembygdsförenings bildarkiv förmedlar boken. Upplysning om ytterligare försäljningsställen fås på tel. 054-87 09 49.

Till boken finns en hemsida innehållande bl. a. ett personregister. Adress till hemsidan är: www.lenfre.se/alltharsintid

Sunne Ångfärgeri låg på Torvnäsområdet.

Festveckan EVI GLÄJA – för 40 år sedan

Lars Wennberg

Det började en söndag. På Fryksdalsbanans Dag. Under "demonstrationsmarschen" i Torsby för Fryksdalsbanans bevarande. Året var 1970 och det var höst. Det var vid detta tillfälle som Sunnes dåvarande turistchef, Carlaxel Wieslander, framkastade idén om ett större kulturarrangemang i Sunne. Brunskog hade Gammelvala, Norra Råda hade Klarhälja, Ransäter hade Värmlänningarna. Sunne borde också ha ett kulturevenemang.

Sagt och gjort. Efter många funderingar och diskussioner tillsattes en kommitté. Där ingick Olle Söderberg, Ragnar Ramström, Lars Wennberg, Åke Carlvik, Hilding Forslund och Carlaxel Wieslander. Idéer stöttes och blöttes. Kritik framfördes från "allmänheten" om att Sunne skulle plagiera de andra kulturveckorna, men för Fryksdalen blev temat dock självklart: Kulturevenemang som skulle bygga på Selma Lagerlöfs författarskap. Valet föll på *Gösta Berlings saga*, där de spännande äventyren skulle utgöra den röda tråden för en festvecka. Emellertid visade det sig att en vecka skulle bli alltför kort, varför denna kulturvecka fick bli nio dagar. Den gavs namnet **Evi Gläja**, som var benämningen för marknaden på Hea, omskriven i *Gösta Berlings saga* som Broby marknad. Även namnet kritiserades: *Men för all del, ändra på veckans namn, så att även folk utanför Fryksdalen förstår vad det är fråga om* och "Värmlänning" skrev i insändare: *Hur kan man komma på så fåniga namn som man gjort i Sunne. Det fordras utbildning till sådant, kantänka.*

Invigningen

Lördagen den 7 augusti klockan 13.00 år 1971 invigdes den första festveckan i Sunne, Evi Gläja. Invigningstalare var landshövding Rolf Edberg och platsen var Lagerlöfsparken. Dessutom medverkade Selma Lagerlöf-experten Erik Rexhammar och Thyra Freding, personlig vän med Selma Lagerlöf. Gestalter ur Gösta Berlings saga uppenbarade sig och förgyllde tillställningen.

Samma dag invigdes tre utställningar, en om Selma Lagerlöf i Sparbankshallen, en med titeln "Fromhetsliv i Fryksdalen" i Församlingshemmet och en med fryksdalskonstnärer i Askersbygården. Varje kväll under veckan ordandes filmafton på Saga-biografen med äldre filmer, till största delen med anknytning till författarinnans författarskap.

Kavaljersbalen på Ekeby

Galaupptakten till de nio dagarnas festligheter blev **Kavaljersbalen på Ekeby**. Denna kostymbal blev en formidabel succé, som gav genklang

Invigning på Mejeriängen fr. v. bakre raden: Lars Wennberg (Gösta Berling), Ragnar Ramström (Kevenhüller), Folke Widén (Farbror Eberhard), Sven Ritzén (Major Fuchs), Claes Löfgren (Kejsarn). Sittande: Britta Norbäck (kaptenskan på Berga), Elvy Nilsson (Selma Lagerlöf), Margot Nilsson (Marianne Sinclaire) samt Katarina Norbäck (Klara Gulla).

Klockbytarträffen. Foto Leif Persson.

i pressen över hela Sverige. Några notiser återges: *Veckojournalen*: När sagan blev verklighet, *Dagens Nyheter*: Här flätas saga och verklighet samman med varandra, *Göteborgs-Posten*: Allt ser så förbålt roligt och bra ut, *Svenska Dagbladet*: Ekeby dansar igen och Alla Selma Lagerlöfs sagofigurer får liv under nutida kavaljersbal.

Många av traktens kavaljerer och sköna damer, med landshövding Rolf Edberg med fru i spetsen, hade genast hörsammat inbjudan till bal på Rottneros Herrgård, sagans Ekeby. I kreationer av modell äldre dracks, åts och dansades det till midnatt, såsom det hände i sagans bal.

Fryksdalsbanans Dag

Fryksdalsbanans dag på söndagen firades med extratåg. Ett veterantåg

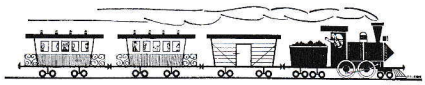

med åtta vagnar, draget av ett ånglok, lockade drygt 600 passagerare på resa mellan Karlstad och Torsby. På tåget underhölls resenärerna av en stor grupp dragspelare. Ett längre uppehåll gjordes vid Sunne station, där omkring 1 000 personer hade mött upp. Även där fanns dragspelare. Året därpå gjorde ca 1 200 personer i 10 vagnar samma resa genom Fryksdalen.

Broby marknad

Redan på 1700-talet hölls marknad på Åmbergsheden. Selma Lagerlöf beskrev den som Broby marknad. Den fick även namnet *Ävie gläjja på Hea*, som förenklades till Evi Gläja och blev namnet på hela festveckan.

Sunne hembygdsförening tog på sig ansvaret för marknaden, som arrangerades på hembygdsgården, där ortens köpmän, hantverkare och konstnärer hyrde marknadsstånd. Där uppträdde kända artister som Gunde Johansson och året därpå Per Grundén och senare Gösta "Snoddas" Nordgren inför tusentals åskådare.

Klockbytarträff

Ett naturligt inslag i en marknad var förr i världen klockbytare. Därför hölls en klockbytarträff, där samlare visade upp sina dyrgripar och en hel del klockor bytte ägare. Bland andra tilldragelser vid hembygdsgården kan nämnas dräktuppvisning, gammaldags sockenstämma, marknadsmöte med Frälsningsarmén, sång av manskören och folkdansuppvisningar. Inte heller saknades ljugarbänk, marknadsslagsmål (arrangerat), skärslipare, kanonfotograf eller spåkäring.

Uppmaningen till marknadsbesökarna att komma i gammaldags klädsel klingade absolut inte förgäves. Både barn, ungdomar och vuxna såg ut att komma från anno dazumal och alla trivdes gott.

Hästskovarpa

Inför festveckan hade en grupp entusiaster infört en ny sport i Sunne, nämligen hästskovarpa. Nu anordnades tävlingar med deltagare från när och fjärran. Den tålmodige kunde dessutom få en egen hästsko tillverkad i hembygdsföreningens smedja som hölls igång.

Djur

På en marknad förr i världen såldes djur. Så skedde inte på hembygdsföreningens Broby marknad, men i stället visade man upp hästar, kor, getter, får och hundar. Detta intresserade i synnerhet de yngre marknadsbesökarna.

Speciell poststämpel

Under festveckorna användes en specialstämpel, Evi Gläja-stämpel,

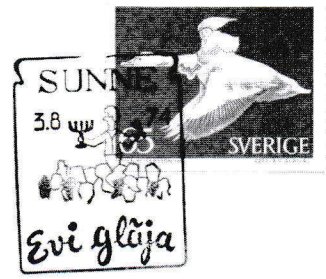

för brevförsändelser som avsändes från Sunne. Motiven var detaljer, hämtade från skolelevers bidrag till de årliga teckningstävlingarna med motiv ur Selma Lagerlöfs litteratur. Första årets specialstämpel ritades dock av konstnären **Sven Branzén** och var underlaget till festveckans af-

forts. ☞

Auktionen på Björne. Foto: Leif Persson.

fisch. Posten öppnade under veckan en tillfällig liten poststation uppe vid Sunne hembygdsgård. Intresset för stämpeln var stort från filatelister i hela landet.

Rättegång

Vid den gamla tingsgården vid Hea spelade man upp en fingerad rättegång. Den hölls i den autentiska rättssalen från mitten av 1800-talet. En dräng stod åtalad för stöld av ett silverföremål, men som han ansåg sig ha fått av pigan i huset. Teaterpjäsen kallades *Silverstölden på Björnviks Gård*. Den dråpliga föreställningen sågs av en fulltalig publik.

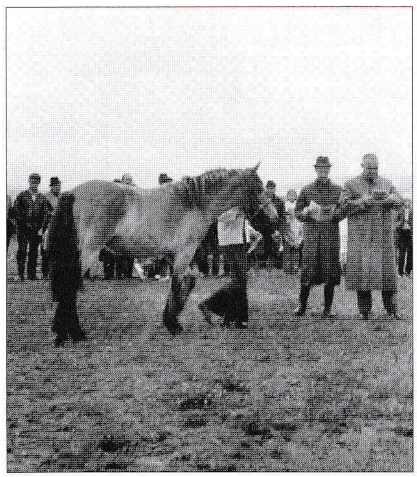

Hästpremiering på Hea.

Travtävling och hästpremiering

Lagom till festveckan stod den nya travbanan klar uppe på Åmbergsheden. Ett inslag i veckan var **Hästens dag** med travtävlingar, arrangerade av **Fryksdalens travsällskap**. Vidare hölls där hästpremiering med deltagande av drygt 20 unghästar. Bortåt 2 000 personer besökte arrangemanget på Heavallen, som banan döpts till.

Björnjakten på Gurlita Klätt

Ett kapitel i Gösta Berlings saga handlar om *Den stora björnen i Gurlita klätt*, något som naturligtvis måste uppmärksammas under festveckan. Då någon levande björn inte kunde uppbringas, fick arrangemanget på Tossebergsklätten en mera fredlig utformning, bestående av olika tävlingar, där björnen i form av en tavla kunde nedläggas medels pilkastning. Även kalas och folkdans förekom på klätten.

Auktionen på Björne

Auktionen på Björne fick under festveckan ett lugnare förlopp än det som beskrivs i sagan. **Lions Club** i Sunne anordnade nämligen en rejäl **bonnauktion** med den kände riksdagsmannen och TV-auktionisten Karl-Erik Eriksson som utropare. Uppskattningsvis besöktes Sundsbergs Gård, Björne i sagan, av 2 000 personer. Stämningen och köpkraften var god och bruttointäkterna slutade på närmare 12 000 kronor.

Bondbröllop

Vad vore en hembygdsfest utan ett äkta bondbröllop? Följaktligen firades ett sådant bröllop i äkta gammaldags stil vid hembygdsgården i Gräsmark. Nåja, bröllopet var i viss mån inte äkta, eftersom "brudparet" endast förlovade sig vid ritualen. Men i övrigt var festen riktigt gammaldags med mat, dryck och dans. Senare års bondbröllop var "riktiga" bröllop, ett år till och med ett dubbelbröllop, alltid med glädje, fest och med stor uppslutning.

Major Fuchs dag

Under festveckan anordnades **Frivilliga försvarets dag** vid Gräsmarkslägret och som påpassligt nog marknadsfördes under namnet "Major Fuchs dag". (major Fuchs var en av sagans kavaljerer). Här träffades beredskapskamrater från andra världskriget, här visades gamla vapen och uniformer och här genomfördes en förevisningsövning av traktens hemvärnsmän.

De kristna samfundens dag

Ett stort utrymme under veckan fick det kristna inslaget. Flera andaktsmöten hölls i den stora tältkyrkan i Lagerlöfsparken, i Sunne kyrka, på Sundsberget och andra platser. Detta under medverkan av pastorer och präster. Allt i god ekumenisk anda. Under hela festveckan visades utställningen **Fromhetsliv i Fryksdalen**, där bl. a. Anders Fryxell och Nils Frykman behandlades.

Idrott

Idrott är också kultur. Följaktligen genomfördes ett stort antal idrottsarrangemang under denna kultur- och festvecka. I en annorlunda stafett, som fick namnet **Brobyrundan**, ingick simning, gång, cykling och löpning. Den nybildade vattenskidklubben bjöd på stor show vid Kolsnäsudden, där den tusenhövdade publiken kunde se pyramid-, barfota- och sparkåkning på vatten. På Kolsvik arrangerades Evi Gläjaspelen i allmän idrott för pojkar och flickor. Hästskovarpatävlingarna har omtalats tidigare.

Lagerlöfsfesten på Ås Brunn, Östra Ämtervik

Vid Östra Ämterviks hembygdsgård hölls den tredje Lagerlöfsfesten. Här hade man tidigare år firat **Löjtnantens födelsedag** den 17 augusti. Nu framfördes krönikespelet **Berätterskan** med scener ur Gösta Berlings saga under medverkan av lokala amatörer.

Andra inslag i festen var underhållning i form av **Fellings hörna** och senare gammaldans. Arrangemanget Löjtnantens födelsedag vid Ås Brunn var avslutning på festveckan.

Evi Gläja blev publiksuccé

Efter festveckans slut kunde man läsa i pressen: *Man hoppades på 10 000 men 25 000 besökare kom. Evi Gläja blev redan första året en publiksuccé.* Hela bygden hade ställt upp för att genomföra arrangemangen. Det beräknades att drygt 40 föreningar medverkat och att cirka 400 personer varit engagerade. Evi Gläja hade givit underbara upplevelser för både fryksdalingar och utsocknes. Allt från saga till verklighet, från idrott till religion, från handel till hantverk, från dans till teater. Olika intressen hade kunnat tillgodoses. Det fanns alltid någon programpunkt för var och en. Alla var nöjda.

Gunde Johansson.

Nästa år

På stående fot beslöts att upprepa Evi Gläja följande år. Festveckans innehåll anslöt i stort sett till fjolårets. Besökarna kom i stora mängder. Några tidningsrubriker får belysa de olika arrangemangen: *Praktfullt invigdes Evi Gläja. En sagans bal på Ekeby. Fryksdalsbanans dag succé på nytt. 1 000 på Evi Gläja-auktionen. 1 600 försändelser med Evi Gläjas stämpel. Klar succé för Evi gläjaturneringen i tennis. Drakflygning i världsklass på strålande vattenskidshow. Gemyt, trivsel och festligt vid hembygdsgården i Lysvik. Cirka 3 000 på första dagens sekelskiftesmarknad i Sunne. Man vred klockan tillbaka i Sunne och hade roligt. Tusentals bröllopsvittnen när Anne-Marie och Anders vigdes. 11 500 besökare på Broby Marknad. Evi Gläjas publik nästan fördubblad. Omkring 40 000 besåg Evi Gläja.*

De följande åren

Åren 1973 och två år framåt hölls Evi Gläja i stort sett under likartade former. En tidningsrubrik i mars förtäljer: *En hel del nyheter men gamla stommen åter till heders vid "Evi Gläja" 1973.* Sagans kavaljerer var också i stort sett desamma, men Gösta Berling-gestalten varierade från Lars Wennberg till Lennart Bäckvall till Olle Söderberg till Per Asp. Major Fuchs framställdes av Sven Ritzén, senare Per-Ivan Lifjärd, Kevenhüller av Ragnar Ramström och senare av Karl-Erik Eriksson, den blide Löwenborg av Karl Dahlquist, Patron Julius av Thore Carlsson och senare av Åke Carlvik, Farbror Eberhard av Folke Widén, Marianne Sinclaire av Margot Nilsson och därefter av Inger Eriksson. Majorskan på Ekeby var naturligtvis ägarinnan själv, Lena Möller. Upphovet till sagan, Selma Lagerlöf, spelades av riksdagskvinnan Elvy Nilsson.

Fortfarande medvind

Selma Lagerlöf i centrum för folkfest kring Fryken. Så skrev *Svenska Dagbladet* i augusti 1973. Vidare: *Evi Gläja, ... är en nästan oöverskådlig långdans av nöjen kring Frykensjöarna och Sunne – med Selma Lagerlöf på något sätt nästan alltid närvarande.*

Beprövade inslag i festveckan fortsatte under åren. Gestalterna ur Gösta Berlings saga förgyllde ofta tillställningarna. Kavaljersbalen var uppskattad, Broby marknad drog mycket folk och engagerade traktens köpmän och hantverkare, Bondbröllopet engagerade, de kristna samfundens många möten likaså. Nya programinslag fattades inte heller.

Veterantåget uppskattades enormt. Man kan faktiskt fråga sig om detta stora engagemang för Fryksdalsbanan bidrog till bevarandet av bandelen. Vid denna tid var frågan om nedläggning i hög grad aktuell. Vad hade hänt i bygden om Fryksdalsbanan lagts ned?

Medvinden avtar ...

Festveckan i Sunne var enormt arbetskrävande. Åtskilliga föreningar skulle ställa upp och samverka. Allt skulle bygga på frivilliga insatser. Skutan Evi Gläja började få slagsida och riskerade att gå under. En del för-

forts. ☞

Evi Gläja-tröjan. Foto: Lars Wennberg.

eningar lämnade samarbetet, vilket gjorde att festveckan minskade till sex dagar år 1976. Inslag i veckan var bl. a. marknadsbodar i Sunne centrum, kavaljersbal, Fryksdalsbanans dag, Fröken Fräkenfesten, Bonnbröllop. En litterär och musikalisk soaré på Mårbacka, där bygdens egen författare Göran Tunström medverkade, samlade många åhörare.

Även 1977 års festvecka varade i sex dagar. Programutbudet var till en del minimerat. Det kördes inget veterantåg, men "Auktionen på Björne" blev åter succé med en behållning på 22 000 kronor. Evi Gläjas trogna trubadurer Bo Harald och Prins Oscar underhöll ofta besökarna. På senare år valdes en gosse till Nils Holgersson.

... och upphör

Även året därpå ordnade traktens föreningar sina egna arrangemang vid för dem lämpliga tidpunkter under sommaren. Samarbetet hade börjat brista. Arbetet hade så småningom blivit alltför betungande och festveckan omöjlig att hålla ihop. Den eviga glädjen varade inte för evigt. "Evi Gläja" tog slut.

Reflexioner

Fyrtio år efteråt finns många fryksdalingar som med ett igenkännande leende erinrar sig Evi Gläja-perioden men beklagar att festveckan försvann. Efter några år uppstod en ny festvecka, **Kulturveckan i Sunne**, men det är en annan historia.

Midsommar

Nu vaknar sommarn ur sin långa dvala
och ser sig litet yrvaket omkring.
Högst uppe kretsar seglare och svala
och muntra barn kring majstång slår en ring.

Nu sitter dagen uppe hela natten
för ljuset har ej lagt sig än.
Nu tystnar inte visorna och skratten,
och pojken vänslas med sin hjärtevän.

Nu rodnar smultronen vid landsvägsrenen
och nyponrosorna har slagit ut.
Och nu har alla ungar »spring i benen«
ifall de inte hade det förut.

Nu ska vi inte börja strax att gnälla:
»Nu blir det mörkare för varje dag!«
Men dricka djupt ur sommarglädjens källa
och njuta ljumma sommarvindars drag.

Greta Ståhl

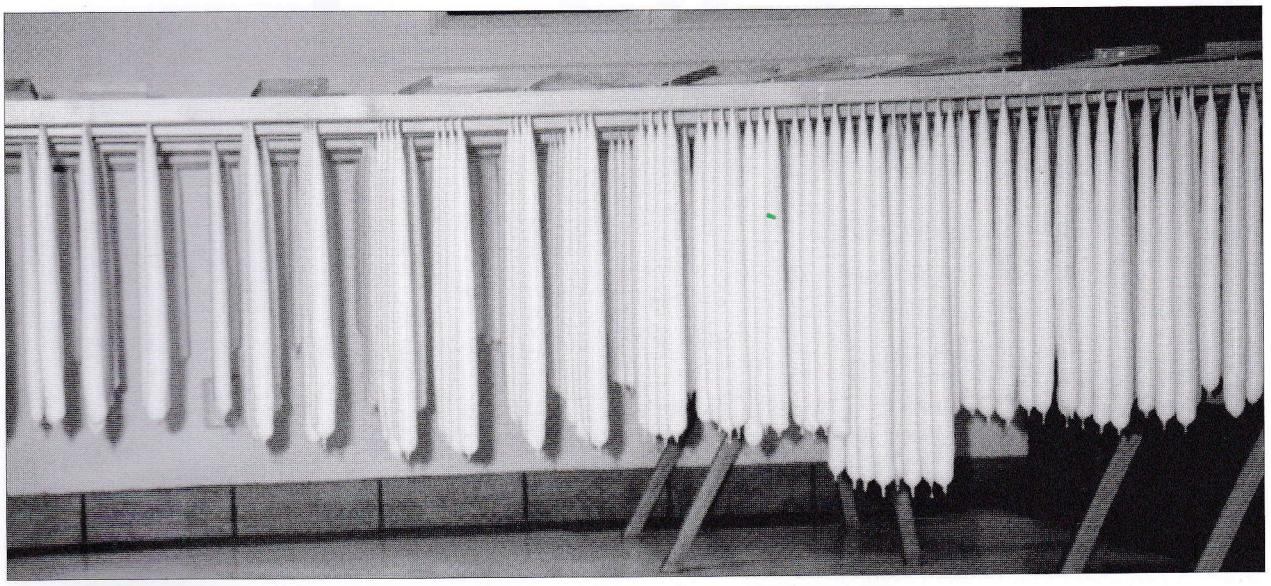

De först tie åra mä ljusstöping i Gettjärn

Pia i Bräcka

1998. Ja feck för mej att vi skull stöp ljus i byalag i Gettjärn. Ja vesst, sa ordföranden, men ja had aldri gjort'et förut. Morsan feck se en annons i Sunne Nytt, att de skull stöp ljus på hembygdsgårn i Sunne. Bäst å far dit å få litte kunskap hôss dä skull gå te. Jo de had tämle bre trärebber å häng vekan på. Dä va aa`n dä ,än å häng dòm en å en på en runnstav. Å tempen skull va bortemot 70 grader, tämle viktit dä. Å regält mä stearin, så att int veken kom i vattne den först döppinga. Ja gjord åtta stycken, å va nöjd. Nu skull vi stöp i Gettjärn. Vi va på Gyda (samlingssal i Gettjärn), dä va fôlk mä som kunn, å ljusa ble se fin.

1999. Nu skull ve te igen, vi va på Gyda igen, men mä annet fôlk å annen termometer. Ljusa ble ittna bra, gropet å sne, nej uamej. Nu stöper ja inge mer ljus.

2000. Men ordföranden sa, å så ska vi stöp ljus. Nej sa ja, dä gör vi inte. Jo'o da, dä gör vi. Vi gjord ett flygbla, å skeck ut. Å tänk, dä va fôlk som anmäl sej, i år å. Även nôn som va mä i fjol. Allt hôpp va int ute. Nu skull vi va i den gammel affärn, så att int ljusa skull bli kroket för att fläkten geck hel tia. Men nu had ja glömt måttbann hem. Vi feck använn ögonmått iställ, dä feck att gå bra. Vi mätt te en längd, på ett ungefär, detta blir att bra. När dä ha ble littegrann på veken, va dä nô som togg i bötten. Hanna va dä? Ljus va för langt! Vi feck ta bort nerest än på ljus. Sen rack cylindern te.

2001–2005. Va vi på Klättevi (Gettjän IF:s klubblokal). 2001 va vi max antal ljusstöpare, tie stycken. Vi skull gör 400 ljus. Dä va att myck dä. De ble att litte kroket, men de bränner de å.

2006. Var dä bar en som anmäld sej te ljusstöpinga. Da stöpt vi hem hos mej. Dä va bra dä, för ja va tvungen å gör kôrv, på den annars så traditionella ljusstöpardagen.

2007. Var vi i den gamla affären igen, äldre och yngre. Ljusa ble jättebra å vi feck fler än va dä va tänkt.

2008. Då va dä 10-årsjubileum, dä va vi tvungen å fir. Vi gjord både rö å vit ljus på två olika dager. Vi ha att hatt nôn khär mä ôss å, men inte så mang. E jul utta hemstöptljus tycker ja att dä ä nô som fattes.

Rosvantstickerskan
Maria Nordvall

Inez Assk, Sunne, f. d. textillärare
Artikeln tidigare publicerad i
Värmländsk Kultur **n:r 3/4 2010**

Det sägs att stickning sänker pulsen och även att det stärker det konstruktiva minnet. Rosvantstickerskan Maria Nordvall hade lyckan att få vara vital och blev 103 år gammal.

MARIA NILSDOTTER föddes i Svinebergssätter i Sunne den 9 januari 1866. Genom giftermål 1891 med Otto Nordvall bosatte hon sig i Finnsjön i norra Gräsmark. De fick åtta barn, varav två for till Amerika i unga år. Otto var ofta på arbete i Norrland. Där fick han också lära sig att göra skor, något som han fortsatte med på hemmaplan. Han blev byns skomakare och jag kommer väl ihåg hans skomakarbänk och lukten av becksömstråd. Otto gick bort 1952 vid 88 årsålder.

NÄR JAG SOM LITEN KOM och hälsade på min mormorsmor, satt hon och "plitade" med sin stickning. Hon var händig med både vävning och stickning, en färdighet som kom väl till pass då det gällde att ha varma och hela kläder till alla barnen. I vävstolen skulle det vara en väv varje vinter, när gårdens utesysslor låg nere. Det vävdes handdukar, drälldukar, överkast, lakan och mattor.

I BÖRJAN AV 1900-TALET stickade man mest arbetsstrumpor och arbetsvantar. Min mor, som är född 1916 och växte upp hos mormor, brukade berätta att på morgonen när de vaknade hade Maria vantarna klara, de som hon påbörjade dagen innan. Hon satt uppe hela natten för att få dem färdiga. Med tiden blev hon den stora "rosvantstickerskan" i byn. Hennes specialitet var mönsterstickning med stjärnor, rosor och framför allt renar.

PÅ 1930-TALET VAR DET FATTIGT på många ställen i Sverige. Det var då hennes finaste vantar blev tillverkade, de äldsta som är bevarade är från 1935. Man kan förundra sig över att det fanns så fina garner att sticka av. Svarta, vita och grå garner spann man ofta själv om det fanns får på gården. Min mor brukade berätta att hon absolut inte fick spinna som barn, det var endast

Maria Nordvall.

Maria som fick göra detta eftersom hon kunde göra det tunnaste och finaste garnet.

MARIA GJORDE OFTA VANTAR som presenter, då med både initialer och årtal. Hon gjorde alltid näversäcksstickning till kragen. Till damvantar hörde lång krage, till herrvantar lite kortare krage, oftast med en ren på handbaken. Prov på hennes yrkesskicklighet finns även på Kungliga slottet. 1963 stickade hon nämligen ett par vackra vantar med krage av "näversäcksstickning" som sändes till Kung Gustav VI Adolf. I gengäld fick Maria ett kungligt tackbrev, som fortfarande finns bevarat.

MARIA STICKADE VANTAR i hela sitt långa liv, ända upp emot 100 års ålder. Hon stickade säkert över hundra par vantar under sin livstid, eftersom hon hade turen att få bli 103 år med syn och motorik i gott skick. 1962 kan man läsa i tidningen att hon slutat väva och mest ägnar sig åt att sticka. Man har svårt att tro att en 96-årig dam kan

Fram och baksida av rosvantar stickade av Maria Nordvall.
Foto: Arne Bolstad, Oslo.

åstadkomma så vackra och utsirade mönster med hjälp av garn och stickor.

NU TAR DET LÅNG TID FÖR MIG. Annat var det förr. Bara till Amerika har jag väl skickat en 30–40 par vantar. Men det är roligt att ha något att sysselsätta tankarna med, menar dagens 96-åriga födelsedagsbarn.

SOM TONÅRING VAR JAG OFTA IN och hälsade på min mormorsmor, hon satt alltid med en stickning. Jag har även hennes originalmönster bevarade. Dessa pappersmönster är väl använda med stick av nålar för att hon skulle hålla reda på mönstret. Varje varv står uppräknat med till exempel 1s, 2v, 1s, 5v, o. s. v. Årtal och initialer hämtade hon ur korsstygnsböcker. Man tror att hon lärde sig sticka näversäcksstickning genom att tekniken säkerligen har sin upprinnelse genom den finska invandringen men dessutom också har influenser från Norge. Finnsjön ligger nära byn Lekvattnet och den norska gränsen.

VID 99 ÅRS ÅLDER blev Maria "vuxendöpt" i Karlstad. Vid 100 års ålder genomgick hon en blindtarmsoperation. Det sägs att stickning sänker pulsen och även att det stärker det konstruktiva minnet. Genom att räkna mönster stimuleras hjärnan och Maria Nordvall mådde säkert bra av sin syssla. Hon hade lyckan att få vara vital intill sina sista dagar. Hon avled 1969, 103 år gammal.

Hantverk

Inez Assk

Tillfredsställelsen att skapa med egna händer är både en ursprunglig kunskap och känsla. Den har med människans överlevnad att göra. Maria Nordvall som föddes 1866 hade kunskapen att sticka, vilket är lika aktuellt i våra dagar år 2011. Maria hade förkärlek att sticka vantar med näverstickade kragar.

Näverstickning

Detta är en stickteknik som syftar på en näverkont. Stickningen kallas även näverkontstickning. Som liten sa jag "näversäcksbinning". Genom benämningen och att den har sitt högsäte på finnskogen längs den norska gränsen är det lätt att tro att den har med den finska invandringen att göra.

NÄVERSTICKNINGEN STICKAS kors och tvärs. Det ser invecklat ut men det är enbart räta och aviga maskor – och det underlättar om man kan konsten att sticka räta och aviga maskor från samma sida, alltså rätsidan. Näverstickningen bygger på rutor. Varje ruta stickas färdig var för sig. Tekniken är mycket lämplig till vantar, sockor och mössor. Den är töjbar och smidig.

Gunborg Svensson i Norra Viken har en samling om ett tjugotal par vantar. Hon köper av lokala förmågor, men har även ett par vantar från Thailand.

Den äldsta vanten är välbevarad.
Stickad 1914 av Gunborgs mormor.

KM IDÉ
VANLIG GRAFISK FORM

Kjell Sundström
Gunnerudstorp 26
686 96 Östra Ämtervik
☎ 0565-303 20
kjell@km-ide.se
www.km-ide.se

- Reklamfoldrar
- Vykort
- Tidningar
- Böcker
- Hemsidor
- Annonser
- Bildbyrå

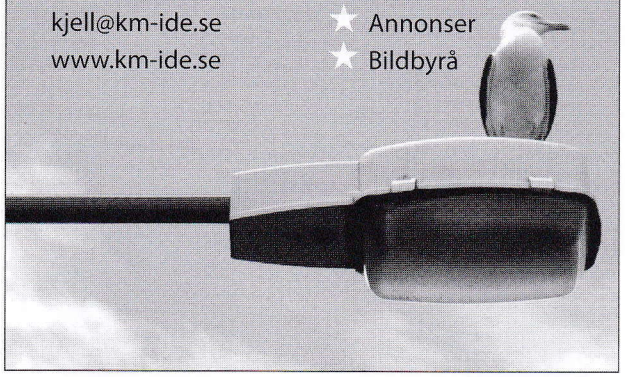

RAMSTRÖMS TRYCKERI™

Etablerat 1917

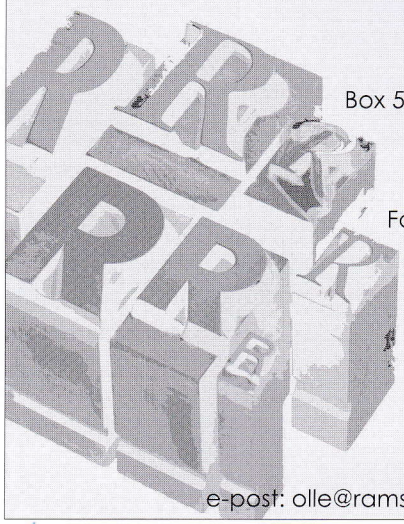

Box 55 686 22 SUNNE
Sundgatan 13
Tel: 0565-140 50
Fax: 0565-7115 25

e-post: olle@ramstromstryckeri.se

ICA Supermarket BBB Sunne
BRA BRETT & BILLIGT

ÖPPET ALLA DAGAR
08.00–22.00

NEA gruppen Installation

Elinstallationer – Elservice – Tele/Data

Din lokala elektriker sedan 1994
Besöksadress: Brårudsallén 8, SUNNE

Vi finns i både Sunne och Torsby

Sunne 0565-178 50
Torsby 0560-105 19

JÖNSSONS BUSS

Ett 90-årigt familjeföretag

- **Beställningstrafik**
- **Sällskapsresor**
- **Linjetrafik**

0565-68 94 50
Holmby 2, 686 93 SUNNE

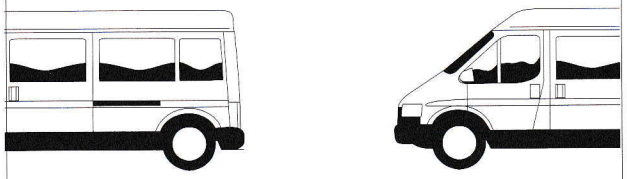

BERGQVIST

GUMMIVERKSTAD AB SUNNE 0565-71 14 35

Industrigatan 9, 686 30 SUNNE

däck och fälgar
till allt som rullar

K. Nilssons Måleri ab

GETTJÄRN

Utför all slags måleriarbeten
Tel. 0565-431 00

Anders 070-543 10 73
Lars 070-543 10 00

sunne grossisten

Företags- och Föreningsleverantören
i Fryksdalen

Kontorsmateriel – Emballage – Torkpapper
Dricka – Konfektyr – Snabbmat

Norrgårdsgatan 9 A
686 35 SUNNE
Tel. 0565-100 87

www.sunnegrossisten.com

Carlssons Rör
i Sunne AB

Reparation • Oljebrännare
Installation • Service
Vatten • Värme
Pannor • Avlopp

Mellby 26, 686 91 Sunne

☎ **0565-311 19, 070-573 39 59**

LBC WETAB

SUNNE 0565-71 12 55
TORSBY 0560-120 60

VI UTFÖR
Transporter ▪ Maskinarbeten
Krossning av berg ▪ Väggrusning

VI LEVERERAR
MAKADAM ▪ GRUS ▪ SAND
MATJORD ▪ TÄCKBARK
CONTAINERUTHYRNING

www.lbcwetab.se

AB KARL HEDIN

PLANTA TILL PLANKA FRÅN

Rönna Väg 11, Tel 0565-135 20
Måndag–Fredag 7–17
Lördag 9–13
www.abkarlhedin.se

NAO
ENTREPRENAD AB SUNNE

0565-127 19, 120 17
Mobil. Allan: 070-644 97 00

OMBUD FÖR
Swea energi
Storgatan 35, 434 32 Kungsbacka

Hjerpe Buss AB

Lövstaholm

Beställningstrafik

Linjetrafik

Skolskjutsar

Lars Hjerpe 0565-85078
www.hjerpebuss.se

ELON -butik med vitvaror och hushållsapparater

Hos oss finner du allt inom:
El & VVS-material
Belysningsarmatur
Badrumsinredning
Bygginredningsdetaljer
El & Handverktyg
Nyckeltillverkning m.m m.m

Vi utför med egna montörer:
Installationer & service inom EL - VVS - KYL

ÅKES
EL & VVS AB
Badhusg. 7 Sunne
ELON
0565 - 178 70
www.akesel.se
INSTALLATIONER & SERVICE EL - VVS - KYL

Badhusgatan 7, Sunne
Tel. 0565-178 70
www.akesel.se • info@akesel.se

www.sunnenytt.se

BROBY FÄRGHALL ALCRO

GÖR ETT BESÖK
HOS OSS
DET LÖNAR SIG

Bryggaregatan 3
SUNNE
Tel 0565-107 20

Välkomna till

HEMBYGDSFÖRENINGENS
ÅRSMÖTE 2012

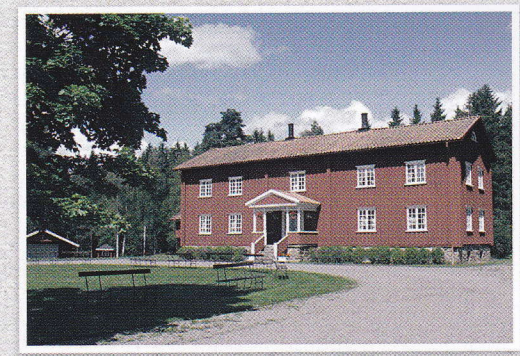

SUNNE

Söndag 11 mars kl. 15.00
på Askersbygården

Program:
Årsmötesförhandlingar
Vi bjuder på kaffe och smörgåstårta
Hantverksalster lottas ut till de medlemmar som kommer till årsmötet

Hälsningar styrelsen

Ramströms Tryckeri AB, Sunne 2012